

VESTERÅLEN REGIONRÅD

Innkalling

Utvalg: Vesterålen regionråd
Møtested: Kulturfabrikken Sortland, Blåboksen
Dato: 12.04.2019
Tidspunkt: Kl 09:00 – 14:00

Forfall meldes på tlf. 76 11 15 00 til konsulent Siv Merete Reinholtsen eller sekretariatsleder Bianca Maria Johansen.

Administrasjonen innkaller varamedlemmer, og disse møter kun ved særskilt innkalling.

Til medlemmer

Jonni H Solsvik
Knut A Nordmo
Lill Inger T. Berg-Olsen
Sture Pedersen
Tom Tobiassen
Brith-Unni Willumsen
Siv Dagny Aasvik
Kurt Jenssen
Jan Steffensen
Atle Andersen
Rachel Martinussen
Anita H Marthinussen
Tove Mette Bjørkmo
Karl Erling Nordlund
Marthe Hov Jacobsen
Karianne B Bråthen
Jonny Rinde Johansen
Geir Rognan

Rolle

Ordfører Andøy kommune
Varaordfører Andøy kommune
Andøy kommune
Ordfører Bø kommune
Varaordfører Bø kommune
Bø kommune
Ordfører Hadsel kommune
Varaordfører Hadsel kommune
Hadsel kommune
Ordfører Lødingen kommune
Varaordfører Lødingen kommune
Lødingen kommune
Ordfører Sortland kommune
Varaordfører Sortland kommune
Sortland kommune
Ordfører Øksnes kommune
Varaordfører Øksnes kommune
Øksnes kommune

Til andre

Kirsten Lehne Pedersen
Gundar Jakobsen
Ola Morten Teigen
Kjetil Skjeie
Randi Gregersen
Elise Gustavsen

Rolle

Rådmann Andøy kommune
Rådmann Bø kommune
Rådmann Hadsel kommune
Rådmann Lødingen kommune
Rådmann Sortland kommune
Rådmann Øksnes kommune

Kopi til varamedlemmer

Kate Eliassen
Lill Pettersen
Arne Robert Svendsen
Ida Jensen
Fred O Hanssen
Atle Olsen
Einar Roger Pettersen
Trude Lind
Renathe Johnsen
Heidi Rinø
Hugo B Jacobsen
Bjørn Hegstad
Oddmund Enoksen
Turid Abelsen
Christoffer Ellingsen
Mona Sandvold
Roar Wessel Olsen
Beate Bø Nilsen
Tore Christiansen
Vårin Lassesen
Ellen B Pedersen
Torfinn Kristoffersen
Karin Nilsen
Jørn Martinussen

Rolle

Andøy kommune
Andøy kommune
Andøy kommune
Bø kommune
Bø kommune
Bø kommune
Hadsel kommune
Hadsel kommune
Hadsel kommune
Lødingen kommune
Lødingen kommune
Lødingen kommune
Sortland kommune
Sortland kommune
Sortland kommune
Sortland kommune
Sortland kommune
Sortland kommune
Øksnes kommune
Øksnes kommune
Øksnes kommune
Øksnes kommune
Øksnes kommune
Øksnes kommune

SAKLISTE

Saksnummer	Innhold	
001/19	Godkjenning av innkalling	
002/19	Godkjenning av saksliste	
003/19	Strategi for Vesterålen regionråd	
004/19	Omorganisering av Vesterålen regionråd	

Sortland, 5. april 2019

Bianca Maria Johansen (sign.)
sekretariatsleder

VESTERÅLEN REGIONRÅD

Arkivsaknr.: 19/22
Dok.nr: 19/229
Arkiv: FE - 033
Saksbehandler: Siv Merete Reinholtsen
Dato: 04.04.2019

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
001/19	Vesterålen regionråd	12.04.2019

Godkjenning av innkalling

INNSTILLING

Innkalling til Regionrådets møte den 12. april 2019 godkjennes.

VESTERÅLEN REGIONRÅD

Arkivsaknr.: 19/22
Dok.nr: 19/230
Arkiv: FE - 033
Saksbehandler: Siv Merete Reinholtsen
Dato: 04.04.2019

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
002/19	Vesterålen regionråd	12.04.2019

Godkjenning av saksliste

INNSTILLING

Saksliste til Regionrådets møte den 12. april 2019 godkjennes.

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
003/19	Vesterålen regionråd	12.04.2019

Strategi for Vesterålen regionråd

Innstilling

1. Regionrådet godkjenner strategi for Vesterålen interkommunale politiske råd.
2. Før forslaget oversendes videre til behandling i den enkelte kommune skal den på en bred høringsprosess hvor lokalt og regionalt næringsliv og ungdomsrådene blir involvert.
3. Strategien rulleres innen 2021.

Vedlegg:

Strategi Vesterålen regionråd 2019 2022.docx

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Vesterålen regionråd arbeidsutvalg vedtok i møte 7.9.2018 igangsetting av strategiarbeidet for Vesterålen regionråd.

Strategien ble behandlet i arbeidsutvalgets møte 29.03.2019 hvor den ble vedtatt oversendt til regionrådet for behandling.

Strategien skal vedtas i Vesterålen regionråd før den skal sendes til endelig behandling i kommunestyrene i Vesterålen.

Fakta i saken

Mandat for arbeidsgruppen ble i møte i arbeidsutvalget 28.11.18 vedtatt:

«AU ber arbeidsgruppen utarbeide en strategi med utgangspunkt i kommuneloven kapittel 18, paragraf 18-1 Interkommunalt Politisk Råd.

AU gir arbeidsgruppen mandat til å lage et forslag til strategi med prioriterte satsingsområder. Strategien skal gi retning for vekst og utvikling i Vesterålen og skape en felles identitet for regionen.

Videre skal strategien svare på ambisjonen: Vesterålen skal være en attraktiv og folkerik region som skaper verdier av nasjonal og internasjonal betydning.»

I prosessen med å utvikle en strategi for Vesterålen regionråd er arbeidsutvalget definert som styringsgruppe. Det ble besluttet opprettet en arbeidsgruppe som skal lage et forslag til strategi. Sekretariatsleder har fungert som prosessleder for arbeidet.

Vesterålen regionråds arbeidsutvalg fikk i møte 25.1.2019 presentert status for strategiarbeidet og ga innspill til det videre arbeidet.

Vesterålen regionråds arbeidsutvalg gjorde i møte 23.09.2019 følgende vedtak i saken:

1. Vesterålen regionråd arbeidsutvalg oversender strategi for Vesterålen interkommunale politiske råd til regionrådet til behandling.
2. Før forslaget oversendes videre til behandling i den enkelte kommune forutsetter AU en bred høringsprosess hvor lokalt og regionalt næringsliv og ungdomsrådene blir involvert.
3. Strategien rulleres innen 2021.

Konklusjon

Arbeidet med strategi for Vesterålen regionråd er gjennomført i henhold til fremdriftsplanen, og laget av arbeidsgruppen i henhold til mandat. Utkast til strategi presenteres regionrådet til godkjenning før den oversendes kommunestyrene i Vesterålen for endelig behandling.

VESTERÅLEN
REGIONRÅD

Strategi Vesterålen Regionråd

2019 - 2022

INNHold

INTRODUKSJON	2
BAKGRUNN	2
MÅLGRUPPE	2
FORMÅL	2
SITUASJONSBEKRIVELSE VESTERÅLEN I DAG	3
SAMMENLIGNBARE REGIONER	3
ANBEFALINGER	4
EN STRATEGI FOR FREMTIDEN	4
VISJON OG MÅLSETTINGER	5
VISJON:	5
HOVEDMÅL:	5
MÅLSETTINGER:	5
STRATEGI	6
1. MÅL: ØKT INNOVASJON OG UTVIKLING FOR EN BÆREKRAFTIG REGION	6
2. MÅL: INFRASTRUKTUR FOR FREMTIDEN.	6
3. MÅL: BEDRE OMDØMME FOR ØKT ATTRAKTIVITET	6
HANDLINGSPLAN	7
IMPLEMENTERING	7
KILDER	8
NOTER	8

INTRODUKSJON

BAKGRUNN

Vesterålen regionråd er et samarbeidsorgan for kommunene Andøy, Bø, Hadsel, Lødingen, Sortland og Øksnes.

Vesterålen regionråd ble konstituert i 1981. På det tidspunktet hadde samarbeid på tvers av regionen foregått allerede siden 1937 med opprettelsen av Vesterålen Interkommunale Kommunikasjonskomite, og samarbeidet hadde utviklet seg i denne perioden til å inkludere flere forskjellige områder.

I regi av regionrådet har kommunene samarbeidet om en rekke oppgaver som har variert fra kortvarige og enkle tiltak til mer langsiktig innsats innen faste definerte områder. Her kan nevnes et bredt og tradisjonsrikt kultursamarbeid med underliggende tilleggsoppgaver som kulturskolesamarbeidet (MUSAM), Vesterålen friluftsråd og regional sceneinstruktør i et nært samarbeid med fylkeskommunen. Destinasjonsselskapet Visit Vesterålen har også vært en del av Vesterålen regionråd, i et nært samarbeid med reiselivsaktørene i regionen. Regionalt kompetansekontor Vesterålen og Lødingen (RKKV) er også et viktig verktøy i utviklingen av regionen, og leverer kompetansehevende tiltak til kommunene i samarbeidet.

Ny kommunelov trer i kraft fra første konstituerende kommunestyremøte i år 2019, med virkning fra 01.01.2020. Den nye kommuneloven krever endring av regionrådenes struktur.

Den nye kommuneloven slår fast at interkommunalt politisk råd, den nye betegnelse på regionrådene, ikke kan produsere tjenester for innbyggerne eller kommunene i regionen. Dersom kommunene ønsker å samarbeide om å yte tjenester, må de derfor benytte en annen samarbeidsmodell.

Det nødvendiggjør endring av Vesterålen regionråd, da deler av virksomheten produserer tjenester til innbyggerne.

Virkeområdet til denne strategien vil være den nye organisasjonen Vesterålen interkommunale politiske råd.

Arbeidet med strategien er ledet av Vesterålen regionråd sekretariat ved sekretariatsleder Bianca Maria Johansen med en arbeidsgruppe bestående av:

Ola Morten Teigen, leder Rådmannsutvalget i Vesterålen.

Sonja Steen, fylkesordfører Nordland.

Jonny Karlsen, Vesterålen Næringslivssamarbeid.

Harald Torsteinsen, UiT Norges Arktiske Universitet.

Tillitsvalgt ved Vesterålen regionråd sekretariat har vært observatør i utarbeidelsen.

MÅLGRUPPE

Strategien er utarbeidet for Vesterålen interkommunale politiske råd, og er ment som et styringsverktøy for organisasjonen. Samtidig vil den bidra til å synliggjøre retningen og ambisjonene til organisasjonen for eksterne interessenter.

FORMÅL

Formålet med strategien er å sikre at aktivitet og tiltak i regi av Vesterålen interkommunale politiske råd bidrar til ønsket utvikling for Vesterålen. Langsiktig planlegging er avgjørende for å forstå fremtidige konsekvenser av beslutninger tatt i dag. Planlegging og prioriteringer handler om å angi realistiske og konkrete føringer for fremtiden.

Strategien skal gi en felles virkelighetsforståelse og identifisere felles satsingsområder som er viktig for utviklingen av regionen som helhet.

SITUASJONSBEKRIVELSE VESTERÅLEN I DAG

Ifølge Indeks Nordland er den største utfordringen til regionen som helhet, mangel på mennesker for å kunne realisere mulighetene i regionen. Regionen er avhengig av både flere arbeidsplasser, og mer mangfoldige arbeidsplasser.

Et produktivt og omstillingsdyktig næringsliv gir norsk økonomi flere ben å stå på, og en fleksibel og kompetent arbeidsstyrke vil være avgjørende for den fremtidige velstanden i Norge. Her har også Vesterålen en mulighet og et ansvar for å bidra. Dette reflekteres også i den strategien som er utarbeidet.

De siste ti årene har Vesterålen som helhet hatt en befolkningsøkning på 0,91 prosent, den nest dårligste i Nordland fylke. Tendensen det pekes på er en avtagende befolkningsvekst de nærmeste årene. Det har i perioden vært en netto fraflytting i fylket som helhet, og det er spesielt unge i aldersgruppen 20 til 29 år som flytter bort. Samtidig er det en betydelig andel av antall eldre i Nordland.

Vesterålen har, sammen med Lofoten, den laveste sysselsettingsandel med høyere utdanning i fylket, under landsgjennomsnittet.

Kompetansekartlegging gjennomført både i privat og kommunal sektor i Vesterålen peker på store udekte kompetansebehov nå, og spesielt i fremtiden. For kommunal sektor identifiseres spesielt behov for grunn- og videreutdanning innen sykepleie, lærerutdanning og barnehagelærerutdanning.

Samtidig er verdiskapingen i bedriftene i Vesterålen god, og lønnsomheten er over snittet i Norge.

SAMMENLIGNBARE REGIONER

Vesterålen er ikke alene med disse utfordringene. I Nordregios rapport fra 2017 Future Regional Development Policy for the Nordic Arctic pekes det på flere utfordringer. Selv om det finnes regionale variasjoner, kan man sammenligne de kvantitative dataene for Nord-Arktis med Norden som helhet. Regionen står ovenfor tre generelle utfordringer. For det første er Nord-Arktis preget av høye avhengighetsforhold utenfor byområdene, og andelen eldre og menn er høy sammenlignet med det nordiske gjennomsnittet. Dette utgjør en utfordring for fremtidig tilgjengelighet av arbeidskraft og tilgjengeligheten til sosiale tjenester.

For det andre er utdanningsnivået utenfor bysentrene lavere i Nord-Arktis sammenlignet med andre steder i Norden. Dette utgjør en utfordring for å sikre en kvalifisert arbeidskraft for både offentlige tjenester og avansert næringsliv. For det tredje er det en relativt høy avhengighet av primærnæringene i Nord-Arktis, både når det gjelder sysselsetting og regional BNP, med unntak av Nord-Sverige og Nord-Finland, der det er en høyere andel av industri. De fleste sosiale tjenester er organisert av den offentlige sektoren i Nord-Arktis, og antall nyetableringer per person er lavere enn i resten av Norden. Dette utgjør en utfordring i fremtiden for å sikre et mer diversifisert arbeidsmarked, blant annet gründervirksomhet.

Disse tre utfordringene kan oppsummeres som følger:

1. Tilgang til offentlige tjenester
2. En kvalifisert arbeidsstyrke for tjenester av allmenn interesse og avansert næringsliv
3. Et diversifisert arbeidsmarked, inkludert mer entreprenørskap

Fremtidig utvikling av den nordiske arktiske regionen er ikke bare et spørsmål for nasjonene, regionene og kommunene som styrer territoriet. I de siste tiårene har det også blitt et spørsmål av politisk interesse på overnasjonalt nivå.

ANBEFALINGER

Policy anbefalinger som foreslås i Nordregios rapporten har fokus på:

- 1) Infrastruktur
- 2) Nye arbeidsplasser og næringsutvikling
- 3) Utdanning og kompetanseheving
- 4) Sosiale og kulturelle aktiviteter

I Indeks Nordland pekes det på flere tiltak for å skape folkevekst:

- Attraktive sentra og regioner
- Arbeidsplasser for alle grupper
- Styrke «bli-faktorene» for personer som flytter til Nordland
- Større fødselsoverskudd
- Større investeringer som utløser jobbskaping

En OECD analyse fra 2009 pekte på følgende viktige determinanter for regional vekst:

- Ha infrastruktur som en del av en integrert regional tilnærming
- Invester i menneskelig kapital
- Legg vekt på innovasjon, forskning og utvikling
- Fokuser på integrert regional politikk

EN STRATEGI FOR FREMTIDEN

Vesterålen ligger i en del av verden som er rik på naturressurser. Disse naturressursene har dannet livsgrunnlaget i regionen, og ført til etablering av bosettinger og samfunn. Ressursene har linket regionen til internasjonale markeder, og utnyttelsen av ressursene har derfor måtte tilpasse seg en stadig utvikling og omstilling i en global verden. Å sikre en videre bærekraftig utvikling i Vesterålen vil basere seg på samhandling mellom næringsliv, academia og offentlig forvaltning.

I Nordlands Nordområdestrategi nevnes at fylkets nordområdepolitikk skal fokusere på at kunnskapsinstitusjonene, næringslivsaktører, offentlig sektor og andre fagmiljøer i fylket evner å kapitalisere på den nasjonale politikken. Det nevnes også at Fylkesrådet fokuserer på at regionen som råvareleverandør må evne å utvide verdikjedene for å sikre utvikling. Dette kan oppnås gjennom kompetanse og kunnskap om ressursene som finnes i regionen.

Regjeringens havstrategi peker på at satsingen på havnæringene er avgjørende for å opprettholde og videreutvikle sterke lokalsamfunn. I Meld.St. 22 2016-2017 påpekes det at havnæringene vil være viktige drivere for framtidig teknologiutvikling og jobbskaping. OECD ser muligheten for at mot 2030 vil havrelaterte næringer kunne utkonkurrere veksten i den globale økonomien som helhet, både når det gjelder øking i verdi og arbeidsplasser. De anslår også at de havbaserte næringenes bidrag til den globale økonomien kan dobles i perioden. Vesterålen har en sterk ressursposisjon når det gjelder marin produksjon, og kan få en fremtredende rolle i realiseringen av verdiskapingen i disse næringene.

I regjeringens nordområdestrategi påpekes det at politikk av betydning for landsdelen må dra i samme retning, både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi har derfor valgt å se til et spekter av strategier i utarbeidelsen av dette dokumentet.

VISJON OG MÅLSETTINGER

VISJON:

Sammen for Vesterålen

HOVEDMÅL:

Vesterålen – en attraktiv og folkerik region som skaper verdier av nasjonal og internasjonal betydning.

MÅLSETTINGER:

1. Økt innovasjon og utvikling for en bærekraftig region
Både innen næringsliv, i utdanning/forskning og i kommunene. Stimulere til innovasjon og utvikling. Innovasjon er viktig for å sikre regionens unike ressurser og menneskelig kapital for å bli konkurransedyktig globalt.
2. Infrastruktur for fremtiden
Sikre at samferdsel tilrettelegges for å underbygge ønsket utvikling i regionen. Dette inkluderer også kommunikasjon i form av bredbånd.
3. Bedre omdømme for økt attraktivitet
Hvilke historier forteller vi om Vesterålen? Synliggjøring av verdiene i regionen og kommunisere disse internt og eksternt. Rådet er plattformen for en felles Vesterålen identitet, og for å utvikle den.

STRATEGI

En strategi baserer seg på å identifisere og evaluere strategivalg – handlinger som når de er implementert, kan hjelpe å realisere regionens visjon og målsettinger.

Målsettingene skal oppnås gjennom internt og eksternt samarbeid. Vesterålen interkommunale politiske råd skal ivareta en regionalpolitisk rolle, samt en rolle innenfor samfunnsutvikling. Gjennom samarbeid med aktuelle aktører innen næringsliv, akademia skal rådet være et nav i utviklingen av Vesterålen.

Rådet skal gjennom interessepolitisk arbeid for å påvirke næringsliv, regionale og nasjonale aktører ha en regional utviklingsrolle. Samtidig vil rådet gjennom samordning av løpende saker gjennom felles høringsuttalelser og saksbehandling også ha en prosessrolle.

Rådet skal også være pådriver for interkommunalt samarbeid, og et verktøy for kommunene i å nå felles strategiske mål.

Sekretariat: Vesterålen interkommunale politiske råd skal ha et sekretariat. Sekretariatet skal være kontaktpunkt for rådet og sikre gjennomføring av tiltak som iverksettes. Sekretariatet skal også ha en rolle i å synliggjøre arbeidet som gjøres, samt bidra i utrednings- og utviklingsarbeidet.

1. MÅL: ØKT INNOVASJON OG UTVIKLING FOR EN BÆREKRAFTIG REGION

- Gjennom samhandling med næringslivet fremme regionens konkurransefortrinn
- Samhandle med utdannings- og forskningssektoren for å sikre at regionen har nødvendig kompetanse i samarbeid med næringsliv og forvaltning
- Delta i relevante fylkesvise, nasjonale og internasjonale samarbeidsprosjekt
- Bistå i utvikling av en strategi for smart spesialisering¹ for Vesterålen
- Identifisere nye utviklingsmuligheter for regionen
- Tilrettelegge for en bredere og mer integrert næringsutvikling med utgangspunkt i ressursgrunnlaget i regionen og havnæringer, med mål om økt verdiskaping og flere arbeidsplasser i regionen
- Jobbe for flere tilbud for desentralisert høyere utdanning i regionen
- Gjennom samarbeid bidra til økt gründervirksomhet i Vesterålen

2. MÅL: INFRASTRUKTUR FOR FREMTIDEN

- Sammen med næringslivet utrede veipakke Vesterålen
- Fremme bredbåndsutvikling i regionen
- Samarbeide med andre regioner om samferdselstiltak
- Identifisere og fremme regionens samferdselsbehov i relevante fora
- Jobbe for utvikling av havner og farleder
- Bidra til å sikre et fullverdig flytilbud i regionen

3. MÅL: BEDRE OMDØMME FOR ØKT ATTRAKTIVITET

- Synliggjøre Vesterålens fortrinn regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- Utvikle bostedskvaliteter og tilrettelegge for tiltak som øker attraktiviteten i regionen
- Bidra til at Vesterålen tiltrekker seg arbeidstakere med relevant kompetanse
- Bidra til en økt felles identitet for Vesterålen gjennom samarbeid og fokus på regionale verdier
- Samarbeide med relevante aktører for omdømmebygging
- Utarbeide felles kommunikasjonsplattform for Vesterålen interkommunale politiske råd

HANDLINGSPLAN

På bakgrunn av strategien skal sekretariatet lage en handlingsplan som skal rulleres årlig, denne skal identifiserer konkrete tiltak for å nå de målene som er satt i strategien.

IMPLEMENTERING

Sekretariatet til Vesterålen interkommunale politiske råd skal være ansvarlig for implementeringen av strategien.

Monitorering og evaluering: Vesterålen interkommunale politiske råds' styre skal monitorere og evaluere implementeringen av strategien.

Juster og modifier: På bakgrunn av årlig evaluering skal det vurderes behov for justering og modifikasjon av strategien.

KILDER

Indeks Nordland 2018 og 2019, Meld. St. 29 (2016–2017) Perspektivmeldingen, Arctic Business Analysis (Nordisk Ministerråd og Arctic Economic Council 2018), Kartlegging av kompetansebehov i privat sektor i Vesterålen (Essensi 2017), Kartlegging av kompetansebehov i kommunal sektor i Vesterålen (UiT/KS/RKK 2018), SNN Konjunkturbarometret 2018, OECD Territorial Reviews - Northern Sparsely Populated Areas, OECD – The Ocean Economy (2016), SINTEF prosjektnotat: Marin sektor i Nordlands innovasjonsstrategi, SINTEF prosjektnotat: Hva er Smart spesialisering, Meld. St 22. (2016-2017) Hav i utenriks- og utviklingspolitikken, European Commission – Blue Growth (2017), Nordområdestrategi – mellom geopolittikk og samfunnsutvikling (2017), Nordområdestrategi for Nordland fylkeskommune, Regjeringens havstrategi – Ny vekst, stolt historie (2017).

NOTER

¹ **Smart spesialisering:** Alle regioner har særegne muligheter og ulike forutsetninger for næringsutvikling. Både regjeringen, OECD og EU anbefaler å utnytte disse forskjellene og skreddersy politikken til hver region. Smart spesialisering er en metode for å få det til. Smart spesialisering gir regionale myndigheter verktøy til å stimulere utvikling av næringsmuligheter bygget på og i tilknytning til regionens fortrinn. Fra 2014 må alle som skal motta midler fra EUs European Regional Development Fund (ERDF) ha en regional utviklingsstrategi basert på smart spesialisering som er godkjent av EU-kommisjonen.

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
004/19	Vesterålen regionråd	12.04.2019

Omorganisering av Vesterålen regionråd

Innstilling

Som en del av arbeidet med å tilpasse Vesterålen regionråd til ny kommunelov, gjennomgås de enkelte fagområder i samråd med aktuelle samarbeidspartnere. Dette med sikte på å vurdere og fremme forslag til hvordan samarbeidet de kommende år best kan ivaretas og utvikles.

1. Regionrådet ønsker å videreføre dagens politiske arbeid i Vesterålen regionråd gjennom etableringen av et nytt, interkommunalt politisk råd jamfør ny kommunelov § 18-1. Rådet gis navnet Vesterålen interkommunale politiske råd. Sekretariatsleder bes utrede forslag til organisering, samarbeidsavtale og økonomi.
2. Regionrådet legger til grunn at samarbeidet i dagens RKK videreføres. Rådmannsutvalget bes utrede disse to formene for organisering: kommunalt oppgavefellesskap og vertskommunesamarbeid. Vurderingen legges frem til sekretariatsleder.
3. Regionrådet legger til grunn at samarbeidet i dagens Visit Vesterålen videreføres som et AS. Sekretariatsleder får fullmakt til å innhente ekstern bistand til å utrede om det skal videreføres med eller uten privat eierskap i et AS. Fagutvalget skal involveres i arbeidet.
4. Regionrådet vil videreføre og utvikle det regionale kultursamarbeidet. AU gir kulturutvalget i oppdrag å legge frem forslag til framtidig organisering til kultursamarbeidet.
5. Regionrådet slutter seg til at Friluftsrådet videreføres. Regionrådet gir kulturutvalget i oppdrag å utrede om friluftsrådet bør videreføres som kommunalt oppgavefellesskap eller som vertskommunesamarbeid.
6. Det forutsettes at vedtektene tilpasses til ny kommunelov.

Vedlegg:

Vedlegg - Høringsuttalelse fra RKK
Vedlegg - Høringsuttalelse fra Visit Vesterålen
Vedlegg - Høringsuttalelsen fra Kultur
Ny kommunelov - sjette del

29.03.2019 Vesterålen regionråds arbeidsutvalg

Siv Dagny Aasvik la frem bakgrunnen for omorganiseringen av Vesterålen regionråd og vedtakene som er fattet.

Bianca Maria Johansen presenterte arbeidet som er startet i organisasjonen i denne prosessen, og påpekte viktigheten av å fortsette fremdriften i en omstilling som er igangsatt.

Det ble diskutert ønske om å utsette behandling av nye organisasjonsformer til nye kommunestyrer er konstituert etter valget. Det ble også diskutert ønsket om å inkludere flere i utredningene før det fremmes et forslag til Regionrådet. Samtidig ble det dratt frem at administrasjonen har behov for snarlig avklaring og fremdrift i en krevende situasjon hvor det poengteres at sekretariatet ikke kan fungere som forutsatt.

Jonni Solsvik løftet frem at et videre regionalt samarbeid i Vesterålen har behov for flere ressurser.

Sture Pedersen fremmet forslag til ny innstilling:

Vesterålen regionråd sine vedtekter vedtatt i regionrådet 2.7.17 tilpasses ny kommunelov §18 og 19. Forslag til nye samarbeidsavtaler fremlegges til behandling første halvdel av 2020. Som en del av arbeidet med å tilpasse vedtektene til ny kommunelov, gjennomgås det enkelte fagområde i samråd med aktuelle samarbeidspartnere. Dette med sikte på å vurdere og fremme forslag til hvordan samarbeidet de kommende år best kan ivaretas og utvikles.

Det ble fremmet et fellesforslag til ny innstilling:

Som en del av arbeidet med å tilpasse Vesterålen regionråd til ny kommunelov, gjennomgås de enkelte fagområder i samråd med aktuelle samarbeidspartnere. Dette med sikte på å vurdere og fremme forslag til hvordan samarbeidet de kommende år best kan ivaretas og utvikles.

1. Regionrådet ønsker å videreføre dagens politiske arbeid i Vesterålen regionråd gjennom etableringen av et nytt, interkommunalt politisk råd jamfør ny kommunelov § 18-1. Rådet gis navnet Vesterålen interkommunale politiske råd. Sekretariatsleder bes utrede forslag til organisering, samarbeidsavtale og økonomi.
2. Regionrådet legger til grunn at samarbeidet i dagens RKK videreføres. Rådmannsutvalget bes utrede disse to formene for organisering: kommunalt oppgavefellesskap og vertskommunesamarbeid. Vurderingen legges frem til sekretariatsleder.
3. Regionrådet legger til grunn at samarbeidet i dagens Visit Vesterålen videreføres som et AS. Sekretariatsleder får fullmakt til å innhente ekstern bistand til å utrede om det skal videreføres med eller uten privat eierskap i et AS. Fagutvalget skal involveres i arbeidet.
4. Regionrådet vil videreføre og utvikle det regionale kultursamarbeidet. AU gir kulturutvalget i oppdrag å legge frem forslag til framtidig organisering til kultursamarbeidet.
5. Regionrådet slutter seg til at Friluftsrådet videreføres. Regionrådet gir kulturutvalget i oppdrag å utrede om friluftsrådet bør videreføres som kommunalt oppgavefellesskap eller som vertskommunesamarbeid.
6. Det forutsettes at vedtektene tilpasses til ny kommunelov.

Forslagene ble satt opp mot hverandre, og fellesforslaget ble vedtatt.

AU- 023/19 Vedtak

Som en del av arbeidet med å tilpasse Vesterålen regionråd til ny kommunelov, gjennomgås de enkelte fagområder i samråd med aktuelle samarbeidspartnere. Dette med sikte på å vurdere og fremme forslag til hvordan samarbeidet de kommende år best kan ivaretas og utvikles.

1. Regionrådet ønsker å videreføre dagens politiske arbeid i Vesterålen regionråd gjennom etableringen av et nytt, interkommunalt politisk råd jamfør ny kommunelov § 18-1. Rådet gis navnet Vesterålen interkommunale politiske råd. Sekretariatsleder bes utrede forslag til organisering, samarbeidsavtale og økonomi.
2. Regionrådet legger til grunn at samarbeidet i dagens RKK videreføres. Rådmannsutvalget bes utrede disse to formene for organisering: kommunalt oppgavefellesskap og

vertskommunesamarbeid. Vurderingen legges frem til sekretariatsleder.

3. Regionrådet legger til grunn at samarbeidet i dagens Visit Vesterålen videreføres som et AS. Sekretariatsleder får fullmakt til å innhente ekstern bistand til å utrede om det skal videreføres med eller uten privat eierskap i et AS. Fagutvalget skal involveres i arbeidet.
4. Regionrådet vil videreføre og utvikle det regionale kultursamarbeidet. AU gir kulturutvalget i oppdrag å legge frem forslag til framtidig organisering til kultursamarbeidet.
5. Regionrådet slutter seg til at Friluftsrådet videreføres. Regionrådet gir kulturutvalget i oppdrag å utrede om friluftsrådet bør videreføres som kommunalt oppgavefellesskap eller som vertskommunesamarbeid.
6. Det forutsettes at vedtektene tilpasses til ny kommunelov.

Vedtatt med fem mot en stemme for Pedersens forslag.

Bakgrunn

Følgende innstilling og saksfremlegg ble presentert til Vesterålen regionråds arbeidsutvalgsmøte 29.03.2019.

Sekretariatsleders innstilling:

1. Regionrådet ønsker å videreføre dagens politiske arbeid i Vesterålen regionråd gjennom etableringen av et nytt, interkommunalt politisk råd jamfør ny kommunelov § 18-1. Rådet gis navnet Vesterålen interkommunale politiske råd.
2. Regionrådet legger til grunn at samarbeidet i dagens RKK videreføres i form av et oppgavefellesskap i medhold av kommuneloven §19.
3. Regionrådet legger til grunn at samarbeidet i dagens Visit Vesterålen videreføres gjennom etableringen av Visit Vesterålen AS.
4. Regionrådet slutter seg til at Musam videreføres med Bø kommune som vertskommune jf. kommuneloven §20.
5. Regionrådet slutter seg til at Friluftsrådet videreføres med Sortland kommune som vertskommune jf. kommuneloven §20.
6. Regionrådet aksepterer at dagens kultursamarbeid ut over Musam opphører i sin nåværende form 31.august 2019. Regionrådet ser positivt på at kommunene i fellesskap utreder form og innhold for et videre samarbeid for å styrke kulturtilbudet i Vesterålen.
7. Regionrådet legger til grunn at samarbeidsavtaler, oppnevning av medlemmer til representantskap og øvrige forhold som kreves før endelig omorganisering kan effektueres gjøres innen årets utgang.

Saksfremlegg:

I forbindelse med revidering av kommuneloven i 2018 ble det foretatt en gjennomgang også av interkommunale samarbeid. Dette innebærer at dagens organisering av regionråd ikke kan videreføres som organisert i dag. Vesterålen Regionråd vil derfor ikke kunne bestå med dagens organisering i fremtiden. Dette har man nå tid til å legge til rette for, før ny kommunelov trer i kraft og innen nye kommunestyre skal konstitueres.

Vesterålen arbeidsutvalget vedtok i møte 07.09.2018 å igangsette strategiarbeidet for Vesterålen regionråd. Strategien skal svare på ambisjonen: Vesterålen skal være en attraktiv og folkerik region som skaper verdier av nasjonal og internasjonal betydning.

02.11.18 fikk arbeidsutvalget en orientering om den nye kommuneloven og ringvirkningene dette ville ha for regionrådene av KS Bedrift.

På Vesterålen regionråds arbeidsutvalgs møte den 25.01 18 ble det vedtatt omstilling i Vesterålen regionråd. Dette med bakgrunn både i konsekvensene av den nye kommuneloven, og at Vesterålen regionråd vurderer at dagens driftsmodell ikke er forsvarlig for å sikre framtidig

drift. Med dette som bakteppe ble det besluttet at Vesterålen regionråd vurderer å foreta en samtidig organisatorisk endring for å sikre en optimal drift og ledelse av virksomheten. Begrunnelsen for at organisasjonsendringen vurderes som nødvendig, er for å sikre en forsvarlig og profesjonell drift av virksomheten for fremtiden.

Dette arbeidet er igangsatt i organisasjonen, og det er gjennomført både kollektive og individuelle drøftinger med ansatte i henhold til Arbeidsmiljøloven og Hovedavtalen KS. Informasjon om virksomhetsoverdragelse er distribuert til ansatte som vil omfattes av dette. Det har vært gjennomført individuelle drøftelser med ansatte som kan berøres av oppsigelse. Å være i omstilling er ressurskrevende. Vesterålen regionråd er i dag i en svært krevende situasjon både for den enkelte ansatte og organisasjonen som helhet. Dette medfører at organisasjonen i dag ikke er i stand til å fungere som forutsatt og dette må vurderes vil vedvare all den tid organisasjonen er i en slik prosess.

Det som det beredes grunnen for i dette arbeidet er grunnlaget for kommunenes prosess med evaluering og omorganisering av regionrådet.

Rådmannsutvalget har blitt bedt om å legge frem forslag til organisering av tjenestesamarbeid i tråd med ny kommunelov til sekretariatsleder som fremmer dette for arbeidsutvalget.

Rådmannsutvalget har vært i prosess, men har valgt å ikke avgi en anbefaling til regionrådet.

En utsettelse av saken i betydelig grad medfører i realiteten en utsettelse på gjennomføring av omstillingen frem mot 2021 da saken vil måtte vedtas på ordinært regionrådsmøte i 2020 før det skal videre til kommunestyrene og eventuelle organisatoriske endringer skal gjennomføres i etterkant. Dette vil også sette implementeringen av ny strategi på vent i to år.

Saksfremlegget som presenteres er i tråd med drøftinger med de ansatte. Au har vedtatt at det vil legges stor vekt på drøftingsprosessen med de ansatte. Sekretariatsleder anser det som avgjørende at fremdrift i prosessen opprettholdes for at Vesterålen regionråd skal kunne fortsette omstillingsprosessen med sikte på å sikre forsvarlig drift av organisasjonen og ivaretagelse av de ansatte. De endringer som allerede er helt eller delvis iverksatt betyr at man både har en rekrutteringsutfordring for å opprettholde dagens drift, samtidig som en organisasjon i omstilling uten avklaringer vil være særdeles vanskelig både å drive og rekruttere ny kompetanse til. Det vil heller ikke være mulig å implementere ny strategi i en organisasjon som både er helt uten ressurser til å gjennomføre den, samt er organisert på dagens måte for drift av tjenestesamarbeid. Sekretariatsleder vil advare imot potensielt flere tapte år.

Fakta i saken

Ny kommunelov trer i kraft fra konstituerende kommunestyremøte i 2019, med virkning fra 1.1.2020. Som den mest vesentlige endring av hensyn til Vesterålen regionråd blir endringen som ikke gir rom for tjenesteproduksjon innenfor dagens regionråd, i ny kommunelov kalt interkommunalt politisk råd. Den nye bestemmelsen gir ikke adgang til tjenesteproduksjon, men fokuserer på politiske samarbeid over kommunegrensene.

Videre har man i dialog med de ansatte sett at det er behov for rask avklaring av fremtiden for dagens regionråd. Å sikre kompetanse og langsiktighet i arbeidet er vanskelig i en organisasjon som er «på oppsigelse» over lengre tid. Medarbeidere søker seg bort, og rekruttering er erfaringsvis veldig vanskelig. Dette er forhold som har inntrådt allerede i dag. Det er en adgang til å gjennomføre omdanningsprosessen i løpet av kommende valgperiode der dette oppleves nødvendig, men hensynet til de ansatte og organisasjonens evne til å jobbe målrettet vil nødvendigvis gi betydelige begrensninger for drift av organisasjonen med den usikkerhet dette kan medføre.

Arbeidsutvalget har derfor jobbet raskt og effektivt, i dialog med de ansatte, for å sikre at det blir gode og effektive prosesser som gir trygghet for fremtidig organisering.

Forhold vedrørende ansatte

Det er i dialog med de ansatte lagt til grunn at det er nødvendig med en rask avklaring av fremtidig organisering. Det er gjennomført drøftingsmøter, både felles og individuelt, og man har på det tidspunkt dette skrives kommet godt i gang med avklaringer både av hensyn til aksept for virksomhetsoverdragelser og tilbud til de som potensielt kan bli overtallige. Dette er en prosess som er påbegynt, og videreføres, i dialog med ekstern juridisk bistand. Dette for å forsikre seg om at de ansattes rettigheter sikres og at prosessen blir kvalitetssikret best mulig. Dette er likevel en prosess som ikke er avsluttet når denne saken skrives.

Ulike modeller for interkommunalt samarbeid i ny kommunelov

Gjennom arbeidet med ny kommunelov er det gjort en betydelig gjennomgang av de juridiske rammer for interkommunalt samarbeid. I loven sjette del skisseres de aktuelle modeller. I tillegg til de som nevnes med egne paragrafer i kommuneloven tillates også særlovsselskaper som aksjeselskap og interkommunale selskap.

§18: Interkommunalt politisk råd

Det nye navnet på regionrådene er fastslått i ny kommunelov §18-1. Bestemmelsen inkluderer også et krav om at rådets benevnelse skal inneholde ordene «interkommunalt politisk råd». Denne organisasjonsformen er utformet for å regulere rene politiske samarbeid der man ikke skal kombinere politisk arbeid med ordinær, kommunal tjenesteproduksjon. Det er også en modell som begrenser øvrig delegasjon som eksempelvis adgangen til å fatte enkeltvedtak. Denne organiseringen er ifølge loven begrenset til å fatte vedtak om interne forhold i samarbeidet og å forvalte tilskuddsordninger. Det er dermed åpenbart ikke en driftsorganisasjon som er rustet for å ivareta er forhold som tjenesteproduksjon eller på andre måter erstatte aksjeselskaper, IKS eller andre organisasjonsformer som gir en viss grad av autonomi.

Interkommunalt politisk råd vil imidlertid kunne avgi høringsuttalelser, drive lobbyarbeid, og andre former for koordinert politisk innsats i og for regionen man er oppnevnt av. Hvordan dette arbeidet skal forvaltes avgjøres imidlertid i en egen samarbeidsavtale som skal regulere rådets arbeid. Loven lister følgende som et minimum av avklaringer en avtale skal avklare:

- a) rådets navn
- b) om rådet er et eget rettssubjekt
- c) hvor mange medlemmer den enkelte deltakeren skal ha i representantskapet
- d) hvilke saker rådet skal kunne behandle
- e) hvilken myndighet som er lagt til rådet
- f) den enkelte deltakerens eierandel i rådet og ansvarsandel for rådets forpliktelser hvis ansvarsandelen avviker fra eierandelen
- g) hvordan deltakerne kan tre ut av rådet
- h) hvordan rådet skal oppløses, blant annet hvem som skal ha ansvaret for oppbevaringen av rådets arkiver etter at rådet er oppløst.

Interkommunalt politisk råd har ubegrenset deltakeransvar for sine kommuner, representert ved den andel kommunen utgjør av rådet. Rådet skal styres av et representantskap hvor alle kommuner er deltakende med minimum ett medlem. Dette blir rådets øverste organ.

§19: Kommunalt oppgavefellesskap

Kommunalt oppgavefellesskap er enkelt sagt en erstatning for forrige kommunelovs §27-

samarbeid. Dette er den grunnleggende formen for produksjonssamarbeid som fritt kan levere tjenester til innbyggere men ikke delegeres myndighet til å fatte enkeltvedtak. Det er altså begrenset hva som kan løses innenfor disse organisatoriske rammer. Et enkeltvedtak er ifølge forvaltningsloven «...en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer (enkeltpersoner eller andre private rettssubjekter)».

Et kommunalt oppgavefellesskap har representantskapet som øverste organ, hvor det skal velges minst ett medlem fra hver deltakerkommune. Det legges til grunn en viss autonomi for representantskapet i loven, samtidig som det også her skal etableres en samarbeidsavtale som regulerer både oppgavefellesskapet og representantskapets myndighet. En samarbeidsavtale skal som minimum inneholde følgende avklaringer:

- a) oppgavefellesskapets navn
- b) om oppgavefellesskapet er et eget rettssubjekt
- c) hvor mange medlemmer den enkelte deltakeren skal ha i representantskapet
- d) hvilke oppgaver og hvilken myndighet som er lagt til oppgavefellesskapet
- e) deltakernes innskuddsplikt og plikt til å yte andre bidrag til oppgavefellesskapet
- f) den enkelte deltakerens eierandel i oppgavefellesskapet og ansvarsandel for fellesskapets forpliktelser hvis ansvarsandelen avviker fra eierandelen
- g) om oppgavefellesskapet skal ha myndighet til å ta opp lån
- h) hva oppgavefellesskapet skal rapportere til deltakerne om
- i) hvordan deltakerne kan tre ut av oppgavefellesskapet
- j) hvordan oppgavefellesskapet skal oppløses, blant annet hvem som skal ha ansvaret for at oppgavefellesskapets arkiver blir oppbevart etter at oppgavefellesskapet er oppløst.

§20: Vertskommunesamarbeid

Denne modellen for organisering av interkommunalt samarbeid er basert på utføring av ordinære kommunale oppgaver der det ikke er spesielt prinsipielle sider ved oppgaveutføringen eller andre hindre for delegering av myndighet fra samarbeidskommuner til vertskommunen. Dette er en svært lite byråkratisk modell da det verken er overordnede organer eller annen administrasjon ut over det som gjelder for ordinær kommunal organisering i sektorer/avdelinger.

Samarbeidskommunene kan imidlertid gi instruks om hvordan delegert myndighet skal forvaltes, begrenset til innbyggere som gjelder samarbeidskommunens egne innbyggere.

Det er mulig å organisere slike samarbeid med en politisk nemd om dette er ønskelig, men det må vurderes ut ifra om det er prinsipielle eller omfangsmessige forhold som tilsier at dette er nødvendig. Også for vertskommunesamarbeid skal det utarbeides en samarbeidsavtale som skal regulere følgende punkter som et minimum:

- a) deltakerne i samarbeidet
- b) hvem av deltakerne som er vertskommune
- c) hvilke oppgaver og hvilken myndighet som skal legges til vertskommunen
- d) når oppgaver og myndighet skal overføres
- e) hvilke av vertskommunens vedtak deltakerne skal underrettes om
- f) hvordan det økonomiske oppgjøret mellom samarbeidskommunene og vertskommunen skal foregå
- g) hvordan deltakerne kan tre ut av samarbeidet
- h) hvordan samarbeidet skal oppløses
- i) annet som etter lov skal fastsettes i avtale.

Generelle bestemmelser i medhold av kommunelovens sjette del

I tillegg til å gi adgang til juridisk regulert samarbeid gir kommunelovens sjette del også noen føringer ut over de modellspesifikke. Det er både stilt spørsmålstegn ved betydningen av nye anskaffelsesdirektiver fra EU-retten, samt at det har vært uklarhet omkring hvordan en klagerett skal forvaltes innenfor kommunale samarbeid som opererer på vegne av flere kommuner. Når det gjelder klageretten er dette forsøkt rettet gjennom en ny formulering inntatt i forvaltningsloven §28, annet ledd:

«For enkeltvedtak som er truffet av egne rettssubjekter etter overført myndighet fra kommunen eller fylkeskommunen, er klageinstansen en eller flere særskilte klagenemder som er oppnevnt av det øverste organet i rettssubjektet.»

Dette medfører også at det vil være fylkesmannen som er klageinstans når det aktuelle vedtaket det klages på er fattet av organets øverste myndighet. Videre begrenser loven også adgangen til å fatte enkeltvedtak for interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefellesskap.

Prosess i kommunene

Hver kommune må selv ta ansvar for sine prosesser og vedtak, men det vil være nødvendig med likelydende vedtak i kommunene om man skal ha en enighet som det er mulig å legge til grunn for organiseringen av tjenestesamarbeid. Dette gjelder likevel kun for det enkelte samarbeid, slik at eksempelvis en kommune kan unnlate å vedta deltagelse i det enkelte samarbeid som nå foreslås videreført. Videre må det, ut ifra hvilke modeller som velges, vedtas samarbeidsavtaler der dette er relevant og påkrevd. For AS gjelder andre regler og benevelser.

Når kommunestyrene har gjort sine vedtak i denne sak vil en naturlig oppfølging være at det i tilknytning til konstituering av det enkelte kommunestyre som har besluttet å delta i hvert enkelt samarbeid behandles en samarbeidsavtale. Disse bør utarbeides av regionrådets arbeidsutvalg, i tett samarbeid med sekretariat og rådmannsutvalget.

Innspill fra dagens organisasjon

Det er innkommet tre innspill i prosessen. Dette fra RKK, Visit Vesterålen og kultursamarbeidet. Høringsinnspillene er i sin helhet vedlagt, men sekretariatsleder har valgt å trekke frem følgende fra de ulike innspillene:

Fra RKK fremheves følgende:

RKK har kun vurdert IKS og kommunalt oppgavefellesskap. RKK konkluderer med at en organisering som kommunalt oppgavefellesskap vil kunne ivareta det tette faglige samarbeidet med eierkommunene best.

Kommentar:

Sekretariatsleder deler oppfatningen om at kommunalt oppgavefellesskap er en god modell for RKK. Det fremholdes likevel at dagens hovedoppgave for RKK også kan løses godt innenfor rammene av kommuneloven §20 om administrativt vertskommunesamarbeid. Den fremste hindringen vil være å sikre utviklingsmulighet og bredere oppgaveportefølje for RKK, selv om dagens portefølje trolig kan drives enda mer effektivt innenfor rammene av en kommunal avdeling.

Fra Visit Vesterålen fremheves følgende:

Visit Vesterålen er inne i et betydelig utviklingsarbeid, også av strategisk art for arbeidet i organet. Dette som en del av at destinasjonsselskaper i hele landet jobber med å følge med i utviklingen for bransjen. Det fremholdes videre at dagens organisering i et regionrådet, mens en mer utbredt organisering legger opp til økonomisk aktivitet i form av aksjeselskap, iks eller også kommunalt oppgavefellesskap. Det fremheves videre at det er behov for å lette tilgangen til å drive næringsaktivitet som booking og salg til sluttbruker. Videre er næringslivets direkte

deltagelse i styringen av Visit Vesterålen et tydelig argument for AS.

Kommentar:

Visit Vesterålen argumenterer godt for en organisering innenfor aksjeloven. Det vil, basert på dagens oppgaveportefølje og interessentenes direkte involvering i styringen, være naturlig at driften organiseres som et kommersielt selskap.

Fra Kultursamarbeidet fremheves følgende:

Dette er en anledning for en gjennomgang av den totale organisasjon og arbeidet også ut over de enkelte oppgavesamarbeid. Det påpekes at organiseringen også bør vurdere hva som er best av hensyn til å sikre tilskudd til de ulike organer, samt Friluftsrådets nasjonale forankring. For Visit Vesterålen vurderes AS eller IKS som mest relevant, mens de andre samarbeid anbefales organisert som kommunale oppgavefellesskap. Videre bør de organiseres som selvstendige rettssubjekter.

Kommentar:

Hvorvidt det er nødvendig å organisere alle samarbeid som selvstendige rettssubjekter er sekretariatsleder usikker på. Det vil ikke være relevant for Musam, mens friluftsrådet kan ha fordeler av slik organisering. Dette av hensyn til en uavhengighet som kan gi tilgang til ulike støtteordninger. Det er imidlertid ikke åpenbart nok at dette er riktig, slik at å basere organisering på et håp om økt inntekt fra tilskudd ikke bør være styrende.

Vurdering

En vedvarende situasjon der man som ansatt opplever usikkerhet omkring sin ansettelse, organisasjonens varighet og faren for vesentlige endringer vil tappe energi og fokus fra stillinger og organer som er viktige for Vesterålen. Når ny kommunelov etter sekretariatsleders vurdering krever en slik omstilling vil det være viktig for organisasjonen at man får raske avklaringer som gir trygghet, retning og arbeidsro til både organisasjonen og de som jobber der.

I innstillingen er det lagt opp til at hver kommune selv kan ta stilling til hvert enkelt av de ulike samarbeid som man i dag forvalter gjennom Vesterålen Regionråd. Det har vært vesentlig for sekretariatsleder at det blir gitt handlingsrom til den enkelte kommune slik at man får en reell lokal prosess, i motsetning til enkelte saker hvor man av hensyn til alle andre deltakere føler seg tvunget til å vedta det man er forelagt ordrett. En mer demokratisk prosess er derfor ønskelig, der det legges opp til at enkeltkommuner ved denne korsveien har en mulighet til å velge hva man deltar i for fremtiden, uten at det stopper adgangen til de andre kommunene for å fortsette som forutsatt. Det vil også etter sekretariatsleders syn gjøre at dette blir en anledning til at hver kommune selv kan evaluere og vurdere hva man ønsker å samarbeide om i fortsettelsen.

De enkelte samarbeid

Et videre interkommunalt politisk samarbeid vil kunne organiseres som et interkommunalt politisk råd. Det legges til grunn at det må behandles en avtale for hvert av samarbeidene i tråd med kravene i loven.

For RKK tilsier dagens rolle som i hovedsak er en leverandør av kompetanse gjennom lokale kurs at det er naturlig med en tett kommunal tilknytning. Dette fordi det er kommunene som er mottaker av tjenestene som produseres, og det er kommunene som «bestiller», primært gjennom sine kompetanseplaner. Det kan heller ikke sees som naturlig at det er nødvendig med en særlig uavhengig rolle, leveranse til det private marked eller private eiere, som ville ha aktualisert en organisering som AS. Videre er det ikke nødvendig med retten til å fatte enkeltvedtak. En kan da legge til grunn, både basert på en helhetlig vurdering samt RKKs eget innspill til denne saken, at et kommunalt oppgavefellesskap blir den riktige organisering av dette samarbeidet. Dette vil gi RKK en noe mer selvstendig rolle sammenlignet med i dag, samtidig som representantskapet skal føre tilsyn og angi retning for arbeidet. Dette vil kunne gi et bedre utgangspunkt for å utvide

virksomheten ut over dagens, og se på muligheter for utvikling av RKK på lengre sikt.

Basert på sekretariatsleders vurdering vil det mest aktuelle alternativet til kommunalt oppgavefellesskap vært et vertskommunesamarbeid der man har en mindre selvstendig rolle og vært enda tettere knyttet til kommunenes personalavdelinger. Dette i tilfelle løst gjennom et administrativt vertskommunesamarbeid jf. kommuneloven §20-2.

For Visit Vesterålen er situasjonen etter sekretariatsleders vurdering noe annerledes. Her er det tettere samarbeid med det private næringsliv, det er private medlemmer i dagens organisering, og man kan se for seg en drift som i større grad enn i dag vil ligge i grenseland imot privat næringsvirksomhet. Dette er et oppgavesett og en organisering som tilsier organisering etter aksjeloven. Det vil etter sekretariatsleders syn være behov for betydelig innsnevring av de oppgaver og deltakere man ser i dag før en renere kommunal modell er å foretrekke, mens en AS-organisering vil gi muligheter for videre utvikling innenfor det Visit Vesterålen er i dag.

Da det ikke ligger til rette for en vesentlig endring av Visit Vesterålen imot en mer kommunal forvaltningsdrift ser ikke sekretariatsleder at det er andre organisatoriske modeller som vil kunne ivareta organet på en god nok måte. Da er det en mer relevant vurdering å se på hvorvidt man skal åpne for private eiere, eller om det skal være et rent kommunalt aksjeselskap.

For Kultursamarbeidet vurderes arbeidet i dag som noe fragmentert. Selv om dette ikke på noen måte må tolkes som at oppgavene og arbeidet ikke er viktig, er det likevel vanskelig å se for seg en videreføring som en samlet enhet. For arbeidet i Friluftsrådet og Musam er det naturlig å se på muligheten for å organisere det innenfor en kommunal drift der det eventuelt inngås konkrete avtaler mellom vertskommunen og samarbeidskommunene.

Øvrige funksjoner i regionrådet/administrasjon

Som det også fremgår av høringsuttalelsen fra kultursamarbeidet vil det være naturlig å vurdere omfanget og oppgavene til dagens sekretariat. Fra å være en ledelses- og støttefunksjon for de ulike fagsamarbeidene, i tillegg til sekretariat for AU/regionrådet, vil det i fremtiden være like relevant å se på en annen sammensetning kompetanse- og kapasitetsmessig. Det vil etter sekretariatsleders vurdering være naturlig at det interkommunale politiske rådet blir mer uavhengig av kommunene, herunder også rådmannsutvalget, og ha en større utredningskapasitet fremfor merkantile funksjoner som er nødvendig i dag. Dette vil trolig kunne bidra til en mer slagkraftig politisk organisasjon som vil fungere som et verktøy for å sette regionen på kartet i enda større grad enn før.

Konklusjon

Sekretariatsleder ser behovet for en snarlig avklaring av hensyn til både de ansatte, samt de interkommunale, tjenesteproduserende organer som i dag er i drift innen regionrådet. Det anbefales derfor å organisere i tråd med innstilling i denne sak basert på en helhetlig vurdering av de enkelte organers særlige egenskaper og behov.

Det vil være naturlig å be fagutvalgene om innspill i den videre prosessen som skal finne sted i regionrådet og kommunene.

De spesifikke samarbeidsavtalene for hvert samarbeid vedtas etter at kommunestyrene har besluttet deltakelse i de enkelte samarbeidene.

NOTAT: RKK Vesterålens forslag til ny organisering.

Til: RU leder Ola Morten Teigen

Fra: Jan Steinar

Tema: Intern prosess i RKK om organisering av RKK som egen tjenesteenhet.

1. Organisering: Kommunalt oppgavefellesskap - kommunelovens kap 19.

To organisasjonsformer er vurdert: IKS og Kommunalt Oppgavefellesskap. Når en foreløpig konklusjon fra oss tilråder ny organisering som Kommunalt Oppgavefellesskap, har vi valgt å legge størst vekt på at eierskap og faglig samhandling skal ses i sammenheng. Etter vår oppfatning er RKK Vesterålens store vekst og faglige fremgang de siste årene i stor grad bygget på faglig spesialisering i RKK og gjennom et styrket faglig samarbeid med kommunenes fagavdelinger. Etter vår oppfatning vil organisering som eget oppgavefellesskap kunne ivareta det tette faglige samarbeidet med eierkommunene best. Dette forholdet er tyngst vektlagt i vår vurdering av organisering.

Det er en tiltakende tendens til at oppgaver skal løses på regionalt nivå innen flere fagområder. Dette kan vi i dag se som prosjekter som f.eks: Skoleutvikling, kompetanseutvikling barnehage, og velferdsteknologi. En kommuneavtale kan åpne for at disse og nye fellesoppgaver kan være en del av RKKs videre utvikling i årene fremover. Ut fra kartleggingen av kompetansebehov og rekrutteringsbehov i Vesterålen vil løsninger på enkelte av kommunenes behov sannsynligvis måtte skapes i regionen og som fellesløsninger. Begrensninger i kapasiteten i kommunene til å løse utviklingsoppgaver virker reduserende på både faglig oppdatering, kvalitet, rekruttering og ikke minst muligheten til å hente inn finansiering til oppgaver. Dette kan være oppgaver RKK fortsatt kan prosjektere og løse som felles utviklingsoppgaver for eierne. RKK kan her ta et styrket ansvar som redskap og pådriver for regional utvikling.

Med RKK som eget «Kap 19 Oppgavefellesskap» (Ny kommunelov) vil kommunenes eierskap være direkte og ha gode forutsetninger for styring av vekst og utvikling som harmonerer med kommunenes behov. Til sammenligning vil en IKS organisering kunne innebære at RKK på mange vis har en mer fristilt stilling i forhold til kommunene, og kanskje med et mindre direkte faglig eierskap. En opprettelse av et nytt Kommunalt Oppgavefellesskap vil også med hensyn til overføring av kapital, ansatte, og videreføring av inngåtte avtaler, sannsynligvis være en mer ukomplisert løsning for omstilling enn å stifte et nytt IKS.

Et Kommunalt Oppgavefellesskap formes i all vesentlighet ut fra samarbeidsavtalen med kommunene. Tilpasning og utvikling av felles tjenester vil kunne defineres gjennom utformingen av avtalen. Andre avtaler og regler vil videre bygge på samarbeidsavtalens innhold.

2. Formål RKK Vesterålen

- a. *Bistå kommunene i kompetanseutvikling av ansatte*
- b. *Utvikle tilbudet til kommunene gjennom spesialisering og kontinuerlig faglig utvikling*
- c. *Utvikle egen drift, kompetanse og organisasjon*
- d. *Være bindeledd mellom Fylkesmannen, UH sektoren, eierne og representere kommunenes faglige behov*
- e. *Utvikling og drift av utviklingsprosjekter og fellesprosjekter for Vesterålskommunene*

3. Samarbeidsavtale mellom alle kommunene og oppgavefellesskapet RKK. (etter§19)

- a. **Navn:** RKK Vesterålen
- b. RKK som eget **rettssubjekt**
 - i. Eget org nr.
 - ii. **Ansvarlig søker** om off.midler: En pågående innskjerping i tildeling og rapportering fra departementene forutsetter sannsynligvis at søker/mottaker er en selvstendig juridisk enhet. RKK har de siste årene omsøkt og omsatt for mer enn 4,5 mill statlige midler per år. Erfaringene med å la RKK søke om tilskudd på vegne av kommunene er svært gode. Samarbeidsavtalen bør gi RKK myndighet til å fortsatt søke om midler for kommunene og å forvalte disse på vegne av eierne.
 - iii. **Arbeidsgiveransvar:** RKK v daglig leder har arbeidsgiveransvar.
- c. **Eget regnskap og øk styring:** RKK har med sine fire ansatte ikke behov for en egen regional administrasjon for merkantile oppgaver, men kan kjøpe tjenester direkte fra en eller flere av kommunene/eierne. RKK har opplevd en betydelig effektiviseringsgevinst det siste året gjennom å ta i bruk ny programvare som eksempelvis Visma og å bygge nye hjemmesider med automatiserte funksjoner fra bunnen av. Tjenestene det vil være aktuelt å kjøpe vil være: Lønn, personal, regnskap, revisjon, IKT og avtale om lokaler. Dette prinsippet kan være en del av samarbeidsavtalen - konkret avtale om kjøp av overnevnte tjenester bør være en egen, underordnet, avtale mellom RKK og de kommunene vi kjøper av.
- d. **Styre:** Hver kommune skal ha et medlem i styret: Vi foreslår at representantene velges fra kommunens fagavdelinger og administrasjon av hver enkelt eierkommune for å sikre faglig tyngde i styret innen oppgavefellesskapets virksomhetsfelt. Det kan oppnevnes et styre på seks ledere fra disse fagområdene:
 - i. Rådmann
 - ii. Kommuneadministrasjon: Personal, økonomi.
 - iii. Helse og omsorg
 - iv. Oppvekst
 - v. Teknisk

Styrets medlemmer kan velges for fire år ad gangen. Fagorganisasjonene kan eksempelvis ha representanter som møter fast, men uten stemmerett. Styret kan treffe vedtak etter prinsipp om simpelt flertall, der styreleder har dobbeltstemme.
- e. **Styre og leder - oppgaver og myndighet:**
 - i. Styret er RKKs representantskap som beskrives i §19-3.
 - ii. RKK skal ha fullmakter til å inngå kontrakter og til å delegere ansvar for gjennomføring.
 - iii. Oppgavefellesskapet disponerer midlene i egen balanse etter gjeldende regler og formål for bundne og frie fond og driftsmidler.
 - iv. Styret vedtar budsjett og regional kompetanseplan.
 - v. Daglig leder RKK har ansvar for budsjett og anvisningsmyndighet.
 - vi. RKK som oppgavefellesskap har regnskaps og revisjonsplikt.

f. Innskuddsplikt og bidrag til oppgavefellesskapet, eierandeler og forpliktelser.

- i. Kommunenes økonomiske bidrag skal dekke drift og lønn til to hele stillinger: Daglig leder og fagkonsulent.
- ii. Lønnskostnader til fagkonsulent helse dekkes av RKKs direkte inntekter på helse og fondsoverskuddet på helseprosjektene.
- iii. Lønns og driftskostnad til skoleutvikler dekkes i prosjektperioden av den avtalen som ble inngått med kommunene ved tilsetting: Skolene i kommunene dekker egenandelen som Fylkesmannen krever for å yte tilskuddet til DEKOM satsingen i perioden.
- iv. Aktiviteten og tilbudene i RKK skal finansieres gjennom eksterne tilskudd og deltakeravgifter.
- v. Kommunenes eierandeler og innbetalinger til oppgavefellesskapet regnes ut fra samme brøk som i dag basert på folketall.
- vi. Eierkommunene binder seg til fem år med ett års oppsigelsestid, regnet fra årsskiftet. Dette innebærer at rammen for «drift RKK» utgjør kommunenes faste bidrag i fem år, med fast årlig justering for kommunal deflator. Dette vil innebære at vi unngår at dagens ordning med kommunenes prosentvise gjensidighet kan resultere i at driften av RKK mer eller mindre uten forvarsel kan slås ned i løpet av en budsjettprosess i en av kommunene.
- vii. Innskudd: RKKs balanse legges uavkortet inn i det nye oppgavefellesskapet som inngående balanse i oppgavefellesskapet: Balansen består av:
Driftsmidler, pensjonsmidler, bundne fond og to disposisjonsfond.
 1. Midlene på de bundne fondene består av øremerkede midler: Disse er omsøkt til spesifikke fagfelt under forutsetning at de skal brukes slik. Midler som ikke kan anvendes innen tidsfristen må søkes utsatt eller sendes tilbake til staten.
 2. Midlene på disposisjonsfondene er akkumulerte overskudd fra gjennomførte fagprosjekter. Disse midlene ønsker RKK å bruke til å dekke egenandeler for kommunene for å lette innbetalinger til prosjekter og tiltak. Videre bør det stå inne en garanti for lønnskostnader i pågående prosjekter: Finansieringen på fagstillingene går fra ett år til neste med seks måneders horisont. Vi vil neppe klare å rekruttere og beholde spisskompetanse på så dårlige vilkår.

g. Plan og rapportering – Regional kompetanseplan

RKK utarbeider en årlig kompetanseplan etter den nye modellen vi har implementert fra og med 2019. Planen skal vise strategi og faglig utviklingsvei for hvert fagområde, samt de tiltakene som kan fastsettes i regional kompetanseplanlegging. Det skal være et eget kapittel i planen viet teknisk og fellesfaglige kurs og utdanninger for kommuneadministrasjon og saksbehandling. Regional kompetanseplan skal som i dag ta utgangspunkt i eierkommunenes kompetanseplaner, fagnettverkene og Fylkesmannens tilråding. Dette utgjør i dag en årlig rammeavtale for RKKs tjenesteproduksjon til eierne. Rapportering på regional kompetanseplan skal skje som i dag gjennom årsrapport som fremlegges for styret samtidig som årsregnskapet.

Det er en suksessfaktor for både planlegging og gjennomføring at RKK har hele fagstillinger som kan skape aktuelt faginnhold, søke om midler og rapportere riktig på kommunenes vegne. De færreste kommunene i fylket besitter i dag slik kompetanse og kapasitet alene. Det er også et sentralt poeng at staten fra 2018 krever at det skal stå flere kommuner bak søknader. Søknader om statlige kompetansemidler fra enkeltkommuner blir nå innen flere sentrale fagfelt avvist.

Det er hensiktsmessig at RKK fortsatt løser disse oppgavene for eierkommunene som et fellesskap, ettersom enkeltkommuner faller utenfor søkeordningene, og fordi RKK har opparbeidet kapasitet og kompetanse til dette.

4. Interne retningslinjer

Retningslinjene skal utformes med særlig tanke for at RKK skal kunne drive tjenesteproduksjon og utviklingsarbeid.

- a. Retningslinjene skal romme at RKK skal kunne legge særlig til rette for f.eks: Ansatte som jobber i prosjektstillinger, frikjøpsstillinger, innleie, korttidsavtaler og utdanning.
- b. Retningslinjene skal gjenspeile RKKs resultatfokus og muligheter for tilrettelegging og til å ha ansatte og ulike engasjementer på flere steder i regionen.
- c. Formale krav til driften mht lovverk og økonomi skal være i samsvar med eiernes standard.
- d. Retningslinjene skal åpne for at RKK skal kunne inngå praktiske og strategiske samarbeid med andre, som for eksempel: OPUS, NAROM, Karrieresenteret, UH sektoren mv.

5. Økonomi – for kommunene

RKKs økonomi viser: Vesterålskommunene har de siste årene betalt inn 1,36 mill til «drift» av RKK per år. Omsetningen i RKK har de siste tre årene doblet seg – den ligger nå mellom 7,5 og 9 mill i året. Dette betyr at RKK er svært god butikk for eierne gjennom å hente inn eksterne midler til Vesterålen.

Det andre sentrale økonomiske aspektet er besparelsene for kommunene: Vi har forsøksvis satt opp regnestykker som viser at Vesterålskommunene sparer mange millioner hvert år. Det koster en kommune nærmere 10 000.- kr/døgn å sende ansatte på eksempelvis faglig oppdatering eller sertifisering, pluss tapt arbeidsfortjeneste. RKK finner og henter inn kursholderne, finansierer stort sett alle kostnadene med eksterne midler, og fakturerer som regel kommunen for det vi må betale for en dagpakke på 3 – 500.- kr per dag. RKK gjennomførte over 3500 slike dager i Vesterålen i fjor.

Et annet forhold som også vedrører kommunenes økonomi er kostnadseffektiviseringen man oppnår gjennom at et Oppgavefellesskap kan dekke store deler av det lovpålagte ansvar for faglig utvikling av ansatte.

6. Tidsplan

En omorganisering av RKK til et eget kommunalt oppgavefellesskap kan rent praktisk påbegynnes umiddelbart - og fullføres i år.

Som en del av strategiarbeidet i forbindelse med reisemålsutvikling for Vesterålen, Masterplan fase 2, har Visit Vesterålen sammen med prosjektleder Mimir AS hatt et arbeidsmøte om mulig framtidig organisering av destinasjonsselskapet. Resultatet av dette møtet er gjengitt i følgende notat utarbeidet av Mimir AS:

Visit Vesterålen (VV) – notat vedrørende omorganisering av Vesterålen Regionråd

I forbindelse med innføringen av ny kommunelov i 2019 må Vesterålen Regionråd omstilles, herunder flere av avdelingene/funksjonene eid av rådet: *«Aktiviteter som i dag er tjenesteproduiserende for innbyggere i kommunene, eller kommunene slik som Visit Vesterålen, inkludert turistinformasjonen, RKK og kultursamarbeidet inkludert Friluftsrådet må organiseres på en annen måte. Her finnes det flere alternativer. Blant annet: IKS, AS, samvirke og kommunalt oppgavefellesskap.»*

Mimir er prosjektleder for Visit Vesterålen sitt arbeid med *en langsiktig strategi for utviklingen av Vesterålen som reisemål (Masterplanen)* som også henger sammen med arbeidet med *å få Vesterålen merket av Innovasjon Norge som Bærekraftig Reisemål*. Visit Vesterålen er regionens ansvarlige organ for disse strategiene, og ansvarsområder og rolle for VV har *stor betydning for gjennomføringen* av disse strategiene på lang sikt. Vi har derfor laget en betraktning til VV sin ledelse:

1. Visit-selskaper over hele landet er inne i endringsprosesser («fra Marketing til Management») i disse dager. Når dette nå skal gjøres i Vesterålen også, er det viktig at man tar seg tid til å "justere seg" inn ift. framtidens behov. Dette er mer utførlig omtalt senere i betraktningen.
2. VV har i dag, sammenlignet med andre regioner i Norge, en atypisk løsning både organisatorisk og økonomisk. Slik sett er denne omorganiseringen *en anledning til å foreta endringer til det bedre*. VV har behov for å være en selvstendig økonomisk enhet (med eget org.nr.) som også kan drive med salg/booking til sluttbruker og andre inntektsgivende tjenester. Og føre et selvstendig mva. regnskap, mm. Styringsmessig har næringsaktørene i dag ikke formell innflytelse på styringen av virksomheten i VV, som rent juridisk er en del av regionrådet. Selv om man har et Fagutvalg med bedriftsrepresentasjon er dette en uvanlig løsning i norsk sammenheng. Om dette betyr at virksomheten er best tjent med å bli IKS, AS, samvirke og/eller kommunalt oppgavefellesskap er vanskelig å si på stående fot, fordi VV *både jobber kommersielt rettet utad, og løser oppgaver innenfor det som ligger under kommunalt oppgavefellesskap/interkommunalt tjenestesamarbeid*.

Det er derfor viktig at man avklarer hva som skal inngå i interkommunalt tjenestesamarbeid (herunder vertskap, regional utvikling, mm - samt forvalte posisjonen som bærekraftig reisemål, gjennomføre masterplaner, mm) og hva som skal kunne skapes av aktivitet og inntekter gjennom å møte næringens behov (selge tjenester, booking, mm). Formålet til destinasjonsselskapet ifølge vedtektene pt er «...å drive med innovasjon, reisemåls- og produktutvikling i regionen.»

Vår anbefaling er som følger:

1. Når man nå er i en situasjon der destinasjonsselskapet skal omorganiseres anbefaler vi at man prioriterer en gjennomgripende prosess med tanke på å finne en fremtidsrettet, helhetlig og solid modell, som det også er vilje til å finansiere både fra kommunene og næringen. VV må i lys av det pågående arbeidet med masterplanen og bærekraftmerkingen etterstrebe å lage et destinasjonsselskap som er tilpassa, dimensjonert og finansiert i tråd med de målene og prioriteringene man der gjør vedtak om («fra ord til handling»-fasene).

«Slipper» regionrådet VV uten en solid rigg for videreføring av dagens oppgaver, funksjon og rolle, vil dette være potensielt svært uheldig for reiselivet i regionen med stor risiko for at mye av det gode arbeidet som er gjort vil være bortkastet. Følgelig bør Vesterålen Regionråd finne en mellomløsning for 2019, muligens også 2020, slik at destinasjonsselskapet, kommunene og medlemsbedriftene får et realistisk tidsvindu til å utarbeide og implementere en optimal fremtidig organisering.

2. Alle kommunene i Vesterålen Regionråd bør ved utskillelsen av VV forplikte seg til å:
 - a. Videreføre finansieringen av selskapet i en overgangsfase, anslagsvis 2019-2020, hvor man ferdigstiller masterplanen og får «merket for bærekraftig reisemål», samtidig som man utreder og bestemmer fremtidens organisering.
 - b. Inngå forpliktende intensjonsavtaler med alle kommunene (evt. gjennom regionrådet) om å bidra i den videre reiselivs- og reisemålsutviklingen i Vesterålen via et omorganisert Visit Vesterålen. Man bør utarbeide konkrete avtaler om kjøp av tjenester knyttet opp mot bl.a. den lokale vertskapsrollen, funksjonen som lokal og regional utviklingsaktør, og som regional partner for overbygningene Nordnorsk Reiseliv og Innovasjon Norge/Visit Norway, samt for Nordland Fylkeskommune.

Bakgrunn for anbefalingene:

VV er en medlemsorganisasjon underlagt reiselivsutvalget for Vesterålen, som igjen er underlagt Vesterålen regionråd. Reiselivsutvalget består av fem politisk valgte representanter fra kommunene samt en ordfører som utpekt leder. I tillegg velges det fem næringsrepresentanter inn i styret. Denne organisasjonsmodellen er forskjellig fra de fleste destinasjonsselskaper i Norge, som typisk har en mer balansert splitt mellom offentlig og privat eierskap og finansiering. Riggen for disse selskapene er slik at kommunene sitt økonomiske bidrag er knyttet opp mot leveranser av konkrete tjenester, eksempelvis å drifte turistinformasjon, være vertskap for nasjonalt og internasjonal presse/media, kjøre felles prosjekter (f.eks. bærekraftmerking) og arbeide med reisemåls- og næringsutvikling. Medlemsbedriftenes økonomiske bidrag er primært knyttet opp mot arbeid med felles og enhetlig planverk, markedsføring, booking/salg og kurs/kompetanse.

Felles for de fleste destinasjonsselskaper er at deres prioriteringer og oppgaver er helt eller delvis har vært kommersielt forankra, og med fokusområder knytta til vertskapsfunksjonene, sesongutvikling/helårsturisme og markedsføring. Kommunene er gjerne i mindre grad engasjert i selve driften, men er uansett sentrale partnere med tanke på deres avgjørende rolle som premissgivere for lokal utvikling (ref. lokal forvaltning, plan- og utviklingsarbeid, tilretteleggingstiltak, lokaltransport, mm). De aller fleste steder er det en avklart og hensiktsmessig samhandling mellom destinasjonsselskapet, medlemsbedriftene og kommunene.

Tidsvinduet som er angitt for omorganiseringen fra Vesterålen Regionråd er svært kort og faren er stor for at man ved å forhaste prosessen gjør feil valg. Det vil være av avgjørende viktighet at funksjonene og oppgavene til destinasjonsselskapet ikke havner i et vakuum og lammes mens man finner ny organisasjons- og finansieringsmodell.

«Det nye reiselivet» har gjort sin inntreden, både i et markeds- og i et utviklingsperspektiv. Den internasjonale utviklingen er rivende og vekstøkonomier bringer titalls millioner nye turister ut i verden hvert eneste år. Dette betyr for mange store muligheter – men også nye språk- og kulturutfordringer, i tillegg til at populære «ikoner» får utfordringer med å håndtere volumene.

Reiselivsbedriftene og deres organisasjoner, type destinasjons- og regionselskaper, må tilpasse seg den nye, digitaliserte hverdagen. En hverdag som også omfatter krav til bærekraftighet i hele leveransen. Som turistbedrift og destinasjonsselskap forventes det derfor at man tar eierskap til gjesten gjennom hele kundereisen, herunder at man er med og også tar ansvar for å utvikle og ivareta det stedlige ressursgrunnlaget i lokalsamfunnene og i naturen.

Destinasjonsselskapene (DMO), på vegne av medlemsbedriftene og kommunene, har inntil nå i stor grad hatt fokus på destinasjonsmarkedsføring, turistinformasjon, vertskap, kompetansetiltak og prosjekter. Selv om organiseringen og finansieringen av selskapene er svært forskjellig fra sted til sted, mens oppgavene som skal løses ganske enhetlige rundt om i landet.

De tradisjonelle oppgavene for destinasjonsselskapene anno 2019 kan grovt inndeles som følger:

- Generisk destinasjonsmarkedsføring; messer, presse- og visningsturer, workshops, annonser, kampanjer, brosjyrer.
- Nettportal; noen med bookingsystem.
- Turistinformasjon og vertskapsrolle (presse/media), dels på vegne av vertskapskommunen.
- Destinasjonsutvikling; masterplan, bærekraftmerking, nettverk, mm.
- Kompetanseheving; kurs, markedsinnsikt, bærekraft (miljømerking), etc.
- Link mellom overbygningene (NNR og IN/VN) og næringsaktørene.

Nå erfarer aktørene at det i økende grad er krav om større innsats fra reiselivet selv på områder som helhetlig destinasjons- og lokalsamfunnsutvikling, bærekraftighet, ansvarlig markedsføring, tilrettelegging, fellesgoder og fellesgodefinansiering. I tillegg ser man at de tradisjonelle oppgavene, og da spesielt måten man tilnærmer seg markedsføringen på, krever helt andre (digitale) løsninger og ny kompetanse i dag enn for få år tilbake.

Den ekstra M'en når vi snakker om DMO (Destination Marketing Organization) vs. DMMO (Destination Marketing and Management Organization) referer til det engelske begrepet «management». På norsk blir dette overordna ledelse og styring av et reisemål - *«destinasjonsselskapet som nav og drivkraft i omstillingen fra et vekst- og volumbasert fokus til et lokalsamfunns-, verdiskapnings- og styringsfokus».*

Sannsynligvis vil dette være en nøkkelrolle for destinasjonsselskapene i fremtiden, og en funksjon det per nå er vanskelig å se at andre kan inneha. Dog krever det endringer i selskapene forankring og finansiering for at de skal kunne håndtere denne ekstra bokstaven, 'M'. Sentrale oppgaver for fremtidens destinasjonsselskap vil blant annet kunne være:

- Destinasjons- og opplevelsesutvikling; miljø/bærekraft, klimaendringer, nye kundegrupper,
- Tilrettelegging; fellesgoder, infrastruktur, opplevelser.
- Lokalsamfunnsutvikling; planarbeid, politikk
- Felles retningslinjer og systemer; sikkerhet, guidekompetanse, kvalitet.
- Gjestetilpasset kommunikasjon; nå gjester før og under oppholdet, 'matchmaking'.
- Eie sin egen historie; definisjonsmakt og gjennomslagskraft, ombudsmann. Vise gjensidige fordeler: hvordan få frem verdien og verdiskapingspotensialet i lokalsamfunnet.
- Markedskommunikasjon i tråd med «Det nye reiselivet», avstemt med medlemsbedriftene og i linje med overbygningene Nordnorsk Reiseliv og Innovasjon Norge.

Godt utgangspunkt – tenkte skrittvis

Omorganiseringen av Visit Vesterålen er et godt utgangspunkt for å være tidlig ute på nasjonalt nivå hva gjelder å rigge seg for «Det nye reiselivet». Man satser store ressurser i Vesterålen på nye virksomheter, nye attraksjoner og nye kommersielle tilbud. Og på prosesser som masterplanen og

bærekraftmerket. Med et moderne, solid forankra og økonomisk sterkt Visit Vesterålen ligger alt til rette for at man de neste tiårene kan høste av disse investeringene, og da blir det viktig å avklare VV sin rolle som «nav» for dette mer et langsiktig perspektiv.

Innspill til utredning samarbeid om tjenesteproduksjon

Generelt

Vi bør benytte anledningen til å se på om noe av det som vi synes fungerer mindre bra i dag, kan endres i en ny organisering. Jeg synes det er viktig i denne omorganiseringen å ha fokus på hvilke oppgaver det er kommunene i Vesterålen skal samarbeide om, og hvilken type kompetanse vi trenger til å løse disse oppgavene. Det er fristende å se på hvilke samarbeid som gir mest "økonomisk gevinst" i dag, men samtidig vet vi at mulighetene for nasjonale og regionale tilskudd vil svinge med de politiske endringene.

I denne omorganiseringen bør vi se på hvordan styringsstruktur vi skal ha i tjenesteproduksjonen. Dagens styringsstruktur gir flere utfordringer, og vi bør se på en mer effektiv styringsstruktur. Vi bør også se på hvordan vi kan få en mer effektiv administrativ organisering.

Vesterålen kulturutvalg/Kultursamarbeidet

I dag ligger Vesterålen friluftsråd og MUSAM organisatorisk under Kultursamarbeidet.

Ved en ny organisering bør det legges til grunn at noen av våre tilskuddsordninger er knyttet til at man skiller de ulike samarbeidstjenestene organisasjonsmessig, økonomisk og arbeidsmessig. Dette gjelder blant annet i forhold til tilskudd både til friluftsrådet og Kultursamarbeidet. Skal Vesterålen fortsatt kunne få denne typen eksterne tilskudd, er jeg usikker på om vi kan oppnå det ved å organisere samarbeidet som et vertskommunesamarbeid.

Av samarbeidene som tilhører Kultursamarbeidet, er det Vesterålen friluftsråd som er knyttet til en nasjonal organisasjon: Friluftsrådenes Landsforbund. Sammen med Nordland fylkeskommune, legger de premisser for friluftsrådene i Nordland. Spesielt er Friluftsrådenes Landsforbund en utviklingsaktør for hva friluftsrådene skal jobbe med. Ved vurdering av Vesterålen friluftsråds oppgaver og framtidig organisering, bør vi se til Friluftsrådenes Landsforbund. De har også ny kommunelov på sin dagsorden.

Når det gjelder Kultursamarbeidet og MUSAM, så har vi ikke så mange å se til når det gjelder hvordan vi kan organiseres og hvilke oppgaver vi skal løse i framtiden. Selv om mye er forandret på de 35 årene og 30 årene som disse samarbeidene har eksistert, ser jeg muligheten til at interkommunale kulturprosjekter fortsatt kan bidra til bolyst og utvikling av Vesterålen.

Det vil også være muligheter for nye oppgaver i et interkommunalt samarbeid innenfor både kultur og friluftsliv. Hvilke nye oppgaver på vegne av kommunene, kan vi komme tilbake til hvis ønskelig.

Generelt

Det bør vurderes hvordan reiselivssamarbeidet skal organiseres i framtiden, om IKS eller AS er aktuelt. Dette med bakgrunn i at noen av deres oppgaver er av forretningsmessig art. Når det gjelder de øvrige samarbeidsavtalene vi har i dag, så vurderer jeg oppgavefellesskap som mest aktuelt.

Det bør vurderes om vi skal ha flere eller ett oppgavefellesskap. Ett oppgavefellesskap kan gi fordeler dersom organisasjonen sammen trenger administrative oppgaver som f.eks. lønn, IKT, økonomi, personal, etc. samt ha felles kontorlokaler. En organisasjon kan også bety færre verv som skal dekkes, og færre daglig ledere sammenlignet med å dele Vesterålen regionråd inn i flere nye organisasjoner.

Ett oppgavefellesskap kan gi en mer effektiv organisasjon, men vi må likvel skille på oppgaver/ansatte slik som i dag, for å kunne oppnå mulighet til tilskudd. *For at et kommunalt oppgavefellesskap skal kunne forplikte seg på selvstendig grunnlag overfor en tredjepart, for eksempel inngå kontrakter i eget navn og ansette personell, må det opprettes som et eget rettssubjekt.* Derfor mener jeg at oppgavefellesskapet må være et eget rettssubjekt.

Utenfor oppgaven til rådmannsutvalget

Men nevner det likevel: Hvorfor vurderer vi å organisere deler av dagens Vesterålen regionråd etter §18? Sier loven at vi må det? Slik jeg oppfatter det, er den nye §18 er beregnet på mindre omfattende samarbeid. Skal vi beholde bredden i samarbeidet vårt slik vi har i dag, ser jeg ikke det som hensiktsmessig og dele dagens organisasjon mellom §18 og §19. Jeg syns man bør se på hvordan vi kan omorganisere dagens organisasjon innenfor §19 og evt. vurdere IKS/AS for reiseliv.

På en eller annen måte bør det være sammenheng mellom politikk og tjenesteproduksjon på vegne av Vesterålen. Dersom vi ønsker å dele dagens organisasjon mellom §18 og §19: Det interkommunale politiske rådet skal i følge NOU 2016:4 *behandle generelle samfunnsspørsmål som går på tvers av kommunegrensene*. Dette dreier seg blant annet om å være felles talerør/samarbeidspartner mot f.eks. fylket, næringslivet, universitetene etc. Rådet skal ikke være tjenesteproduserende organ. Hvordan skal vi kunne oppnå politiske vedtatte mål, strategier og iverksette tiltak på vegne av Vesterålen, når rådet ikke kan være et tjenesteproduserende organ? Skal dette delegeres til rådmenn/kommunene? Eller skal det foreligge en selskapsavtale mellom det interkommunale politiske rådet og et oppgavefellesskap? Skal den ene organisasjonen kjøpe tjenester hos den andre? Da bør vi se på hva oppgavefellesskapet skal løse av oppgaver, i sammenheng med hva det interkommunale politiske rådet trenger av “tjenester”.

26.2.2019

Vibeke Suhr, daglig leder, Kultursamarbeidet i Vesterålen

Sjette del. Interkommunalt samarbeid

Kapittel 17. Interkommunalt samarbeid

§ 17-1. *Interkommunalt samarbeid*

Kommuner og fylkeskommuner kan utføre felles oppgaver gjennom et interkommunalt samarbeid.

Et interkommunalt samarbeid skal foregå gjennom et interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak, en forening eller på en annen måte som det er rettslig adgang til.

Om samarbeidet omfattes av reglene om offentlige anskaffelser vurderes ut fra reglene om offentlige anskaffelser.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

Kapittel 18. Interkommunalt politisk råd

§ 18-1. *Interkommunalt politisk råd*

To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et interkommunalt politisk råd. Rådet kan behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et slikt råd.

Et interkommunalt politisk råd kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak. Rådet kan likevel gis myndighet til å treffe slike vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Rådets navn skal inneholde ordene interkommunalt politisk råd.

De øvrige kapitlene i denne loven gjelder på tilsvarende måte så langt de passer for interkommunale politiske råd.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

§ 18-2. *Deltakeransvar*

Den enkelte deltakeren i et interkommunalt politisk råd har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av rådets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre rådets samlede forpliktelser.

Rådets kreditorer må først gjøre sitt krav gjeldende mot rådet. Hvis kreditor ikke får dekket kravet sitt innen 14 dager regnet fra påkrav, kan kreditor kreve den enkelte deltakeren for dennes andel av forpliktelsen. En deltaker som helt eller delvis har dekket sin andel av en fordring på rådet, kan straks kreve tilbake utlegget sitt fra rådet.

En deltaker som trer ut av rådet, fortsetter å ha økonomisk ansvar for sin andel av de forpliktelsene rådet har på det tidspunktet deltakeren trer ut. Det samme gjelder hvis rådet oppløses.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ [Del paragraf](#)

§ 18-3. Representantskap

Representantskapet er det øverste organet i et interkommunalt politisk råd. Samtlige deltakere i rådet skal være representert med minst ett medlem i representantskapet. Hvert kommunestyre eller fylkesting velger selv sine medlemmer og minst like mange varamedlemmer. Også medlemmer av kommunerådet og fylkesrådet kan velges. Hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen, velger representantskapet selv sin leder og nestleder. Det kan fastsettes i samarbeidsavtalen at vervene som leder og nestleder skal gå på omgang mellom deltakerne.

I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform kan kommunestyret eller fylkestinget selv fastsette at kommunerådet eller fylkesrådet skal velge kommunens eller fylkeskommunens medlemmer. Kommunerådet eller fylkesrådet kan videredelegere denne myndigheten til enkeltmedlemmer av rådet hvis ikke kommunestyret eller fylkestinget har bestemt noe annet.

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer velges for fire år hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen. Den enkelte deltakeren kan selv når som helst ved nyvalg skifte ut de medlemmene og

varamedlemmene som deltakeren selv har valgt. Nye medlemmer og varamedlemmer velges for resten av valgperioden.

Representantskapet kan selv opprette andre organer til styring av rådet.

Representantskapet velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til slike organer.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ [Del paragraf](#)

§ 18-4. Samarbeidsavtale

Når det opprettes et interkommunalt politisk råd, skal det inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakerne i rådet.

De enkelte kommunestyrene og fylkestingene i alle deltakerkommunene skal selv vedta samarbeidsavtalen og avtaleendringer som gjelder noen av momentene nevnt i fjerde ledd.

Representantskapet vedtar selv endringer i de delene av samarbeidsavtalen som gjelder andre forhold enn de som er nevnt i fjerde ledd. Slike endringer vedtas med minst 2/3 av de avgitte stemmene hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen. Det kan også fastsettes i samarbeidsavtalen at slike endringer skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv i samtlige deltakerkommuner.

Samarbeidsavtalen skal fastsette

- a) rådets navn
- b) om rådet er et eget rettssubjekt
- c) hvor mange medlemmer den enkelte deltakeren skal ha i representantskapet
- d) hvilke saker rådet skal kunne behandle
- e) hvilken myndighet som er lagt til rådet
- f) den enkelte deltakerens eierandel i rådet og ansvarsandel for rådets forpliktelser eierandelen
- g) hvordan deltakerne kan tre ut av rådet
- h) hvordan rådet skal oppløses, blant annet hvem som skal ha ansvaret for oppbevaring og oppløsning.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

Kapittel 19. Kommunalt oppgavefellesskap

§ 19-1. *Kommunalt oppgavefellesskap*

To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefellesskap for å løse felles oppgaver. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et oppgavefellesskap.

Et oppgavefellesskap kan ikke gis myndighet til å treffe enkeltvedtak.

Oppgavefellesskapet kan likevel gis myndighet til å treffe denne typen vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger.

Oppgavefellesskapets navn skal inneholde ordene kommunalt oppgavefellesskap.

De øvrige kapitlene i denne loven gjelder på tilsvarende måte så langt de passer for oppgavefellesskap.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

§ 19-2. *Deltakeransvar*

Den enkelte deltakeren i et kommunalt oppgavefellesskap har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av oppgavefellesskapets forpliktelser. Til sammen skal andelene utgjøre oppgavefellesskapets samlede forpliktelser. Oppgavefellesskapets kreditorer må først gjøre sitt krav gjeldende mot oppgavefellesskapet. Hvis kreditor ikke får dekket kravet sitt innen 14 dager regnet fra påkrav, kan kreditor kreve den enkelte deltakeren for dennes andel av forpliktelsen. En deltaker som helt eller delvis har dekket sin andel av en fordring på oppgavefellesskapet, kan straks kreve tilbake utlegget sitt fra oppgavefellesskapet.

En deltaker som trer ut av oppgavefellesskapet, fortsetter å ha økonomisk ansvar for sin andel av de forpliktelsene oppgavefellesskapet har på det tidspunktet deltakeren trer ut. Det samme gjelder hvis oppgavefellesskapet oppløses.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

§ 19-3. Representantskap

Representantskapet er det øverste organet i et kommunalt oppgavefellesskap. Samtlige deltakere skal være representert med minst ett medlem i representantskapet. Hvert kommunestyre eller fylkesting velger selv sine medlemmer og minst like mange varamedlemmer. Hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen, velger representantskapet selv sin leder og nestleder. Det kan fastsettes i samarbeidsavtalen at vervene som leder og nestleder skal gå på omgang mellom deltakerne.

I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform kan kommunestyret eller fylkestinget selv fastsette at rådet skal velge kommunens eller fylkeskommunens medlemmer. Rådet kan videredelegere denne myndigheten til enkeltmedlemmer av rådet hvis ikke kommunestyret eller fylkestinget har bestemt noe annet.

Daglig leder i oppgavefellesskapet kan ikke være medlem av representantskapet.

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer velges for fire år hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen. Den enkelte deltakeren kan selv når som helst ved nyvalg skifte ut de medlemmene og varamedlemmene som deltakeren selv har valgt. Nye medlemmer og varamedlemmer velges for resten av valgperioden.

Representantskapet kan selv opprette andre organer til styring av oppgavefellesskapet. Representantskapet velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til slike organer.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

§ 19-4. Samarbeidsavtale

Når det opprettes et oppgavefellesskap, skal det inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakerne i oppgavefellesskapet.

De enkelte kommunestyrene og fylkestingene i alle deltakerkommunene skal selv vedta samarbeidsavtalen og avtaleendringer som gjelder noen av momentene nevnt i fjerde ledd.

Representantskapet i oppgavefellesskapet vedtar selv endringer i de delene av samarbeidsavtalen som gjelder andre forhold enn de som er nevnt i fjerde ledd. Slike endringer vedtas med tilslutning av minst 2/3 av de avgitte stemmene hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen. Det kan fastsettes i samarbeidsavtalen at slike endringer skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv i samtlige deltakerkommuner.

Samarbeidsavtalen skal fastsette

- a) oppgavefellesskapets navn
- b) om oppgavefellesskapet er et eget rettssubjekt
- c) hvor mange medlemmer den enkelte deltakeren skal ha i representantskapet
- d) hvilke oppgaver og hvilken myndighet som er lagt til oppgavefellesskapet
- e) deltakernes innskuddsplikt og plikt til å yte andre bidrag til oppgavefellesskapet
- f) den enkelte deltakerens eierandel i oppgavefellesskapet og ansvarsandel for felle ansvarsandelen avviker fra eierandelen
- g) om oppgavefellesskapet skal ha myndighet til å ta opp lån
- h) hva oppgavefellesskapet skal rapportere til deltakerne om
- i) hvordan deltakerne kan tre ut av oppgavefellesskapet
- j) hvordan oppgavefellesskapet skal oppløses, blant annet hvem som skal ha ansvar blir oppbevart etter at oppgavefellesskapet er oppløst.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

Kapittel 20. Vertskommune

§ 20-1. Vertskommunesamarbeid

En kommune kan overlate utførelsen av lovpålagte oppgaver og delegere myndighet til å treffe enkeltvedtak eller vedta forskrift til en vertskommune etter reglene i dette kapitlet, så langt annen lovgivning ikke er til hinder for det.

Bestemmelsen i første ledd gjelder på tilsvarende måte for fylkeskommuner.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

§ 20-2. *Administrativt vertskommunesamarbeid*

En kommune (samarbeidskommune) kan avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning. Dette gjelder på tilsvarende måte mellom fylkeskommuner.

Kommunestyret eller fylkestinget delegerer selv myndighet til å treffe vedtak som er nevnt i første ledd, ved å instruere kommunedirektøren i egen kommune eller fylkeskommune om å delegere myndigheten til kommunedirektøren i vertskommunen.

Folkevalgte organer i vertskommunen har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet i saker der myndigheten er delegert etter andre ledd.

En samarbeidskommune kan gi vertskommunen instruks om hvordan den delegerte myndigheten skal utøves i saker som bare gjelder samarbeidskommunen eller dens innbyggere.

Hvis vertskommunen treffer vedtak etter delegert myndighet fra en samarbeidskommune, kan samarbeidskommunen omgjøre vedtaket etter reglene i forvaltningsloven § 35 første ledd.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

§ 20-3. *Vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd*

Kommuner som deltar i et vertskommunesamarbeid, kan avtale å opprette en felles, folkevalgt nemnd i vertskommunen. Dette gjelder på tilsvarende måte for vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd mellom fylkeskommuner.

Deltakerne kan gi nemnda myndighet til å treffe vedtak i alle typer saker hvis ikke noe annet følger av lov. Det skal skje ved at kommunestyrene eller fylkestingene selv delegerer den samme myndigheten til nemnda.

Nemnda kan gi kommunedirektøren i vertskommunen myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning.

Hver av deltakerne i samarbeidet skal være representert med to eller flere medlemmer i nemnda. Nemnda velger selv leder og nestleder blant sine medlemmer. Det kan fastsettes i samarbeidsavtalen at vervene som leder og nestleder skal gå på omgang mellom deltakerne.

Bestemmelsene for utvalg gjelder på tilsvarende måte så langt de passer. Folkevalgte organer i vertskommunen har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet i tilfeller der samarbeidskommunen har delegert myndighet til vertskommunen etter andre ledd.

En samarbeidskommune kan gi vertskommunen instruks om hvordan den delegerte myndigheten skal utøves i saker som bare gjelder samarbeidskommunen eller dens innbyggere.

Hvis vertskommunen treffer vedtak etter delegert myndighet fra en samarbeidskommune, kan samarbeidskommunen omgjøre vedtaket etter reglene i forvaltningsloven § 35 første ledd.

Der det i lov er satt en grense for antall medlemmer i et folkevalgt organ, og representasjonskravet i tredje ledd fører til at den felles nemnda får flere medlemmer enn det loven tillater, skal antall medlemmer reduseres på følgende måte: Det antallet medlemmer av nemnda som overstiger det tillatte maksimumet, skal ved loddtrekning tas ut av nemnda. Hvis denne framgangsmåten fører til at en av deltakerkommunene i samarbeidet ikke blir representert i nemnda når saker fra denne kommunen skal behandles, skal enda ett medlem tas ut og erstattes med et medlem fra denne kommunen.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ [Del paragraf](#)

§ 20-4. Samarbeidsavtale

Når et vertskommunesamarbeid opprettes, skal det inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom deltakerne i vertskommunesamarbeidet.

De enkelte kommunestyrene eller fylkestingene i alle deltakerkommunene skal selv vedta samarbeidsavtalen og endringer som gjelder forhold som er nevnt i tredje og fjerde ledd.

Samarbeidsavtalen skal inneholde bestemmelser om

- a) deltakerne i samarbeidet
- b) hvem av deltakerne som er vertskommune
- c) hvilke oppgaver og hvilken myndighet som skal legges til vertskommunen
- d) når oppgaver og myndighet skal overføres
- e) hvilke av vertskommunens vedtak deltakerne skal underrettes om
- f) hvordan det økonomiske oppgjøret mellom samarbeidskommunene og vertskommunen skal gjennomføres
- g) hvordan deltakerne kan tre ut av samarbeidet
- h) hvordan samarbeidet skal oppløses
- i) annet som etter lov skal fastsettes i avtale.

Avtaler om vertskommunesamarbeid med felles nemnd skal også inneholde bestemmelser om hvor mange medlemmer den enkelte deltakeren skal ha i nemnda.

I et vertskommunesamarbeid mellom kommuner skal vertskommunen orientere fylkesmannen om at samarbeidet er opprettet. I et vertskommunesamarbeid mellom fylkeskommuner skal vertskommunen orientere departementet om at samarbeidet er opprettet.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ [Del paragraf](#)

§ 20-5. *Klagebehandling i et administrativt vertskommunesamarbeid*

Når det i et administrativt vertskommunesamarbeid treffes vedtak som kan påklages etter forvaltningsloven § 28 første ledd, er klageinstansen den kommunen eller fylkeskommunen som har delegert myndigheten.

Administrasjonen i vertskommunen er da underinstans etter forvaltningsloven § 33 andre ledd. Administrasjonen er også underinstans der det i lov er fastsatt at et statlig organ er klageinstans.

Klageinstansen har ikke omgjøringsrett etter forvaltningsloven § 35 andre og tredje ledd. Statlige klageinstanser kan likevel oppheve vedtak som må anses som ugyldige.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

§ 20-6. *Klagebehandling i et vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd*

Når en felles, folkevalgt nemnd i et vertskommunesamarbeid treffer vedtak som kan påklages etter forvaltningsloven § 28 første ledd, er klageinstansen en eller flere særskilte klagenemnder som oppnevnes av kommunestyrene eller fylkestingene i deltakerkommunene. Den felles, folkevalgte nemnda er underinstans etter forvaltningsloven § 33 andre ledd. Nemnda er også underinstans der det i lov er fastsatt at et statlig organ er klageinstans.

Hver av deltakerne skal være representert i en klagenemnd som er oppnevnt etter første ledd. Klagenemnda velger selv sin leder og nestleder. For øvrig gjelder bestemmelsene om utvalg så langt de passer.

Klageinstansen har ikke omgjøringsrett etter forvaltningsloven § 35 andre og tredje ledd. Statlige klageinstanser kan likevel oppheve vedtak som må anses som ugyldige.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

§ 20-7. *Lovlighetskontroll*

Hvis et vedtak er truffet av vertskommunens organer på vegne av en samarbeidskommune, kan tre eller flere medlemmer i samarbeidskommunens kommunestyre eller fylkesting bringe vedtaket inn for departementet for å få kontrollert om det er lovlig, jf. kapittel 27.

Medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget i vertskommunen kan ikke kreve lovlighetskontroll av vedtak som er truffet av vertskommunens organer på vegne av en samarbeidskommune.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ Del paragraf

§ 20-8. *Oppløsning og uttreden*

Hvis deltakerne er enige om det, kan vertskommunesamarbeidet oppløses med øyeblikkelig virkning.

Den enkelte deltakeren kan med ett års varsel si opp en avtale om vertskommunesamarbeid. Det kan avtales en annen oppsigelsesfrist.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ [Del paragraf](#)

§ 20-9. *Kontrollutvalgets myndighet i en vertskommune*

Kontrollutvalget i vertskommunen fører kontroll med virksomheten i vertskommunen på vegne av alle deltakerne i vertskommunesamarbeidet.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ [Del paragraf](#)

§ 20-10. *Statlig tilsyn med vertskommuner*

Pålegg eller sanksjoner fra statlige tilsynsmyndigheter skal rettes mot vertskommunen i tilfeller der en samarbeidskommune har overlatt til en vertskommune å utføre lovpålagte oppgaver. Vertskommunen er ansvarlig for at pålegg eller sanksjoner blir fulgt opp.

§ 30-3 første ledd gjelder på tilsvarende måte overfor vertskommunen.

I kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

⇒ [Del paragraf](#)

Kapittel 21. Representasjon av begge kjønn i styret i aksjeselskaper

§ 21-1. *Representasjon av begge kjønn i styret*

Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder på tilsvarende måte for aksjeselskaper der kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst 2/3 av aksjene. Departementet kan gi forskrift om at første punktum også skal gjelde for aksjeselskaper som kommuner eller fylkeskommuner eier under 2/3 av, når resten av selskapet er eid av staten eller av selskaper som direkte eller indirekte er heleid av staten.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av valg av styremedlemmer som skal velges av og blant de ansatte i selskaper som er nevnt i første ledd.